

DOLNOŚLĄSKA

Solidarność

Nr 9 (481) • Wrocław, 23.09.2025 r. • ISSN 1641-0688 • redakcja.wroc@solidarnosc.org.pl

4 Strajk ludzi
przyswoitych

6 Wyjątkowy wieczór
w Operze

10 33. Bieg
Solidarności

18 Prawo związkowe

Obchody 45-lecia Związku

czytaj na str. 2–6

FOT. MARCIN PACZKOWSKI

Obrady ZR w Sali BHP

30 sierpnia w Sali BHP w Stoczni Gdańskiej odbyły się obrady Zarządu Regionu dolnośląskiej Solidarności. Działacze przyjęli stanowisko ws. 45. rocznicy podpisania Porozumień Sierpniowych.

„Podpisując Porozumienie z komunistyczną władzą w sierpniu 1980 roku strajkujący Pracownicy Gdańska, Szczecina, Jastrzębia, Wałbrzycha, Wrocławia oraz miliony popierających ich Polaków, spodziewali się zmian pozwalających im żyć w wolności i prawdzie. Spodziewali się, że będą zgodnie budować dobrobyt Ojczyzny i osobisty.

Po 45 latach należy uczciwie przyznać, że obecnie poziom życia Polaków zmienił się radykalnie na lepsze, ale też należy z tą samą uczciwością przyznać, że nie wszystkie oczekiwania z tamtych czasów zostały zrealizowane. Widzimy zagrożenia wartości, na których umocowany został Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Solidarność, a także wartości, na których przez tysiąc lat kształtowała się polska państwowość i tradycja. Dzisiaj w sposób szczególny dostrzegamy jak bardzo zagrożona

jest wolność naszej Ojczyzny, jak bardzo groźny jest brak prawdy w przestrzeni publicznej. Mamy świadomość, że więcej jest trudnych problemów do rozwiązania, jednak ze względu na otaczającą nas rzeczywistość, wzywamy wszystkich kochających Polskę do unikania wszelkich działań, które mogą naszej wolności zagrażać, do śmiałej obrony prawdy, szczególnie w życiu publicznym. Bez wolności

nie obronimy prawdy i bez prawdy nie obronimy wolności, wartości na których rozkwita solidarność. Bądźmy solidarni jak w 1980 roku. Niech żyje SOLIDARNOŚĆ!!!” Napisali członkowie ZR.

Medalami 45-lecia Solidarności uhonorowani zostali przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” Piotr Duda oraz szef Regionu Gdańskiego Krzysztof Dośła.

MR Krzysztof Dośła z medalem 45-lecia.

FOT. MARCIN RACZKOWSKI

Delegacja Regionu Dolny Śląsk w historycznej sali

FOT. MARCIN RACZKOWSKI

Rocznica wybuchu II wojny światowej

Uroczystość w Szymankowie

W dniu 1 września 1939 r. kolejarze z Szymankowa i Tczewa oddali życie, broniąc przed przejęciem przez najeżdżącą infrastrukturę kolejową.

Dzięki ich poświęceniu polscy żołnierze wysadzili tczewskie mosty, czyli strategiczne miejsce przeprawy przez Wisłę. Kolejny raz przedstawiciele organizacji kolejowych spotkali się, by uczcić tamte wydarzenia. W tym roku w obchodach tej tragicznej

dla całej Polski rocznicy wzięli udział członkowie dolnośląskiej Solidarności. Przewodniczący ZR Kazimierz Kimso wraz z Barbarą Mischuk (Krajowa Sekcja Kolejarzy), przewodniczącym Krajowego Sekretariatu Transportowców NSZZ „Solidarność” Zdzisławem Ja-

sińskim i przewodniczącym ZR Gdańskiego Krzysztofem Dośłą złożyli kwiaty pod pomnikiem upamiętniającym pomordowanych kolejarzy. Na stacji w Szymankowie odsłonięta została tablica upamiętniająca pomordowanych kolejarzy i inspektorów celnych.

Po mszy św. pod przewodnictwem biskupa elbląskiego Jacka Jezierskiego wszyscy zgromadzeni w kościele pw. św. Floriana w Szymankowie przeszli pod pomnik zamordowanych w pierwszych chwilach wojny. Długi korowód złożony z orkiestry, oddziału wojska, ponad 30 pocztów sztandarowych i oficjeli, reprezentantów Sejmu

Pomnik kolejarzy i celników zamordowanych w Szymankowie w 1939 r.

FOT. MARCIN RACZKOWSKI

i Senatu RP oraz Parlamentu Europejskiego, a także władz samorządowych przemarszerował najpierw w stronę stacji kolejowej Szymankowo, a potem do pomnika ofiar na miejscowym cmentarzu.

Szymankowo to wieś leżąca pomiędzy Tczewem a Malborkiem. W okresie II Rzeczypospolitej nosiła ona nazwę Simonsdorf (Szymonowo) i wchodziła w skład Wolnego Miasta Gdańska. Simons-

dorf był bardzo ważnym węzłem kolejowym na przebiegającej tędy magistrali kolejowej Berlin–Królewiec. Właśnie ze względu na to położenie polscy pracownicy doświadczali niemal nieustannie wielu szykan i wrogości ze strony Niemców. Mimo to pełnili swoją służbę z godnością i ogromnym zaangażowaniem, stojąc na straży interesów Rzeczypospolitej.

MR

Złożenie wieńca

FOT. MARCIN RACZKOWSKI

Dzień Wolności i Solidarności

W 45. rocznicę podpisania Porozumień Gdańskich (31 sierpnia 1980 r.) członkowie Zarządu Regionu wzięli udział w uroczystości w Gdańsku. W Sali BHP do zgromadzonych licznie członków Związku i bohaterów tamtych dni (m.in. Joanny i Andrzeja Gwiazdów, Krzysztofa Wyszowskiego) przemówili: prezydent Karol Nawrocki, były prezydent Andrzej Duda oraz przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „Solidarności” Piotr Duda.

31.08.2025 r. pomnik Poległych Stoczniovców 1970 w Gdańsku

Dziękuję dziś tym, którzy stanęli po dobrej stronie w rewolucji Sierpnia 80. – powiedział m.in. prezydent. – Ale nie da się powiedzieć o historii wielkiej Solidarności bez wielkich nazwisk. Karol Nawrocki wymienił małżeństwo Gwiazdów, Wyszowskiego, Walentynowicz i... Wałęsę.

– Nie możemy o nim zapomnieć, bo poddaliśmy się historycznej amnezji, bo był przewodniczącym. Ale nikt nie zabroni nam opisywać rzetelnie i mówić

– Nie damy sobie wmówić, że dążenie do tego, żeby Polska była wielka, silna, aby była państwem rozwoju, musi wykluczać solidaryzm społeczny. Stać nas na to, żeby tworzyć wielkie i przełomowe projekty oraz inwestycje, abyśmy się rozwijali, dzięki naszemu wspólnemu zaangażowaniu – podkreślił prezydent Nawrocki.

Andrzej Duda w swoim wystąpieniu podkreślił, że Solidarność jest ruchem społecznym, który dba także „o tych przysłowiowych słabszych, którym gorzej się żyje, ale w istocie także i o całokształt Rzeczypospolitej, która przecież powinna się rozwijać na zasadach społecznej gospodarki rynkowej, a nie liberalnej wolności, która będzie wspierała tylko tych, którzy sobie dobrze radzą”.

– Solidarność niczego więcej od polityków nie oczekuje. Tylko tego, że będą dbali o sprawy pracownicze i społeczne, bo to jest z punktu widzenia Solidarności rzecz najistot-

niejsza i to w gruncie rzeczy jest wyrażenie całej większości systemu wartości, któremu w istocie powinno odpowiadać nowoczesne, prawdziwe państwo. Państwo, w którym dla każdego obywatela jest miejsce – dodał były prezydent.

Przewodniczący Piotr Duda powiedział m.in. – Od kilku tygodni w każdym zakątku naszego kraju Solidarność świętuje. Każda uroczy-

Andrzej Duda

stość poprzedzona jest modlitwą, tak jak było w 1980 roku. Bo Solidarność rodziła się pod krzyżem. W naszym Statucie, w preambule wpisane są wartości chrześcijańskie i nauka społeczna Kościoła – podkreślił.

Piotr Duda wspominał także lata dziewięćdziesiąte jako trudny czas dla związkowców. – Walczyliśmy o każde miejsce pracy. Ówczesna władza nienawidziła nas i niekiedy tak jest do dziś, tylko dlatego, że robimy to, co do nas należy. Wykonujemy ciężką pracę w zakładach pracy na rzecz pracownika – pod-

Dolnośląscy działacze podczas uroczystości

kreślił, mówiąc, że niejednokrotnie próbowano związkowców skłócić z pracownikami, mimo iż Solidarność działa dla ich dobra i realizując ich postulaty.

– Szanowni Państwo, to dla mnie wielki zaszczyt, że mogę stać na czele związku zawodowego, który jest najbardziej rozpoznawanym związkiem zawodowym na świecie, który ma tak wspaniałą historię. Ale to także związek zawodowy, który

i spraw pracowniczych. Niech żyje Polska, niech żyje Solidarność – powiedział.

Następnie złożono kwiaty pod Bramą nr 2 Stoczni Gdańskiej. Po mszy św. w kościele pw. św. Brygidy pod Pomnikiem Poległych Stoczniovców przewodniczący ZR Kazimierz Kimso nadał sztandarom z naszego Regionu medal 45-lecia Solidarności.

MR

Medale 45-lecia dla sztandarów związkowych

walczy o swoje prawa. Nie tylko związkowców, ale i całej rzeszy pracowników.

Przewodniczący powiedział o osiągnięciach Solidarności z ostatnich lat. Podziękował Andrzejowi Dudzie za wspólne działania z ostatnich 10 lat na rzecz polskich pracowników.

Jest jeden wspólny postulat, który zrealizowaliśmy, który dziś jest nam bardzo potrzebny – to zmiany w Kodeksie postępowania cywilnego – zabezpieczenie, bo dzisiaj dochodzi znów do zwalniania z pracy działaczy związkowych, kobiet w ciąży, osób w wieku przedemerytalnym. A na pewno takie rzeczy nie powinny się dziać w takich miejscach jak PKP Cargo. To sytuacje dla nas niedopuszczalne, dlatego będziemy walczyć o prawa pracowników i będziemy zakładać kolejne organizacje.

– Solidarność żyje, ma się bardzo dobrze, będzie pilnować Polski

Redagują:

Marcin Raczkowski (redaktor naczelny),
Paweł Chabiński, Janusz Wolniak

Adres:

53-661 Wrocław,
pl. Solidarności 1/3/5 I piętro, pok. 127
tel.: 601 163 204;
e-mail:
redakcja.wroc@solidarnosc.org.pl

Wydawca:

Region Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność”

Druk:

POLSKA PRESS Sp. z o.o.
Oddział Poligrafia – Drukarnia Sosnowiec

Nakład: 5500 egz.

Numer zamknięto: 22.09.2025 r.

Redakcja zastrzega sobie prawo do redagowania i skracania tekstów.

strona internetowa Regionu Dolny Śląsk NSZZ „S”:
www.solidarnosc.wroc.pl

Prezydent Karol Nawrocki

prawdę o tym, kim był Lech Wałęsa. Nawrocki podczas swojego przemówienia w Sali BHP mówił także o tym, że dziedzictwo Solidarności nie może zostać zaprzepaszczone, ale i o nieuleganiu „radykalnemu liberalizmowi”, zaznaczając, że „wolność nie może być wbrew wolności innych”. – Bądźmy gotowi do kompromisów, które służą narodowej wspólnoty. To nasza wspólna misja – zaapelował.

Przewodniczący KK Piotr Duda

Strajk ludzi przyzwoitych

– Wiadomość o tym, że na Zajeźdni Autobusowej nr 7 wybuchł strajk, rozeszła się po Wrocławiu lotem błyskawicy – wspominał przewodniczący ZR Kazimierz Kimso podczas uroczystości rocznicowych pod tablicą upamiętniającą protest dolnośląskich robotników z sierpnia 1980 r.

Kierownictwo Regionu Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność” składa kwiaty pod tablicą

Był to czas piękny, pełen swobodnych rozmów, np. o historii Polski. W strajku brali udział ludzie przyzwoici – zaznaczył przewodniczący.

Jerzy Piórkowski z Odznaką Honorową Wrocławia

Kazimierz Kimso przypomniał też, że na wielu bramach polskich zakładów pracy wisiały dwa obrazy – papieża Jana Pawła II i Matki Boskiej. – Solidarność stała po stronie wartości – podkreślił przewodniczący dolnośląskiej Solidarności. I to nadal trwa. Kazimierz Kimso przypomniał o niedawnym zaangażowaniu związkowców w pomoc ogarniętej wojną Ukrainie. Lider dolnośląskiej Solidarności zaapelował też do polityków, aby nie zamarowali wywalczonej przez strajkujących 45 lat temu związkowców wolności. W tym roku gościem specjalnym obchodów był pierwszy przywódca Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego – Jerzy Piórkowski. Obecny na

uroczystości prezydent Wrocławia Jacek Sutryk wręczył wzruszonemu Jerzemu Piórkowskiemu złotą Odznakę Honorową Wrocławia „Wrocław z wdzięcznością – Wratislavia grato”. Ponadto odznaczenie to przyznane zostało ks. Andrzejowi Dziełakowi. Srebrne odznaki otrzymali: Zdzisław Rak, Zbigniew Kopystyński, Jerzy Szlachta, Andrzej Pawlik i Antoni Skinder (nie wszyscy z wymienionych byli obecni podczas uroczystości). Laudacje pod adresem odznaczonych wygłosił Krzysztof Turkowski. Zgodnie z tradycją po przemówieniach oficjeli (wojewody Anny Żabskiej, wicemarszałka Michała Rado,

prezydenta Wrocławia Jacka Sutryka) kwiaty złożyli przedstawiciele władz, przedstawiciele wrocławskich uczelni, kierownictwo dol-

nośląskiej Solidarności, organizacje zakładowe oraz delegacje zaproszonych gości.

Końcowym akcentem uroczystości był wernisaż wystawy „Różne oblicza solidarności w obiektywie Wiesława Dębickiego”.

Po wszystkim chętni udali się na piknik na placu Centrum Historii Zajeźdnia, gdzie 45 lat temu, 26 sierpnia 1980 r. rozpoczął się strajk wrocławskich pracowników MPK, do którego dołączały kolejne zakłady z miasta i całego Dolnego Śląska.

W południe w kościele przy Alei Pracy, w uroczystej asyście pocztów sztandarowych, mszy św. w intencji dolnośląskiej Solidarności przewodniczył abp Józef Kupny. Wzięli w niej udział członkowie Solidarności wraz z zaproszonymi gośćmi.

W niedzielny poranek na Cmentarzu Grabiszyńskim przy grobie

List przewodniczącego Piotra Dudy odczytuje Grzegorz Makul

Przemawia Kazimierz Kimso

Kazimierza Michalczyka, w obecności wielu pocztów sztandarowych, delegacji związkowych, samorządowych, społecznych i mieszkańców Wrocławia, modlitwę za zmarłego tragicznie Kazimierza zainicjował duszpasterz związkowców ks. Krzysztof Hajdun, a zebrani

Bednarza, w obecności jego żony, córki i rodziny, też zabrał głos Tomasz Wójcik, przypominając jego niezłomną postać. – Pozostanie w naszej pamięci jako człowiek szlachetny, wart naśladowania, który jest jednym ze wzorców naszej polskiej elity – mówił o Bednarzu

Uczestnicy strajku sierpniowego

złożyli wieńce, kwiaty i znicze. Okolicznościowe słowo wygłosił były przewodniczący ZR Tomasz Wójcik. Mówiąc o niszczeniu elit w czasach PRL-u, apelował o to, żeby je odbudować. – Nie będzie przyszłości, jeśli nie będzie ciągłości, jeżeli nie będzie tradycji, nie będzie wzorców, a te wzorce mogą być w każdym miejscu, niezależnie od wykształcenia. Przy grobie Piotra

działacz Solidarności. Przewodniczący Kazimierz Kimso wspominając postać zmarłej przedwcześnie Marii Zapart, zauważył, że przychodząc pod ten grób oddajemy hołd za jej pośrednictwem także innym ludziom Solidarności, którzy są rozsiani po cmentarzach nie tylko Wrocławia, Dolnego Śląska, ale i całej Polski.

MR, JW

Poczty sztandarowe w drodze z kościoła

Obchody w oddziałach

Obchody 45-lecia powstania naszego Związku odbyły się również w oddziałach naszego Regionu.

Hołd dla tych, którzy już odeszli

W piątek, 12 września, mieszkańcy Oławy zgromadzili się, by wspólnie uczcić 45. rocznicę powstania NSZZ „Solidarność” — ruchu, który odegrał kluczową rolę w walce o wolność, godność i prawa obywatelskie w Polsce.

Obchody rozpoczęły się uroczystą mszą świętą, po której uczestnicy przeszli pod Pomnik Męczenników, miejsce głębokiej pamięci i refleksji. Nad monumentem góruje Krzyż Solidarności z przesłaniem „Zło dobrem zwyciężaj” — słowami, które stały się moralnym drogowskazem dla wielu działaczy. Wśród obecnych byli przedstawiciele władz lokalnych, działacze związkowi oraz mieszkańcy, którzy wspólnie oddali hołd bohaterom tamtych dni.

W niedzielę 7 września świdnicka Solidarność rozpoczęła obchody 45-lecia powstania NSZZ „Solidarność”.

Zebrani na mszy świętej w katedrze związkowcy wraz z pocztami

jego zdaniem zadania jakie ma do wykonania nasz Związek.

Po złożeniu kwiatów pod pomnikiem św. Jana Pawła II uczestnicy obchodów wraz uczestnikami protestów sprzed 45 lat spotkali się w Sali Pamięci przy ulicy Łukasińskiego.

Od złożenia kwiatów pod tablicami upamiętniającymi strajk na Szybie Julia i na Szybie Chwałibóg rozpoczęły się w Wałbrzychu, 2 września br. obchody 45. rocznicy powstania NSZZ „Solidarność” oraz podpisania Porozumienia Wałbrzyskiego.

W Centrum Nauki, Kultury i Sztuki Stara Kopalnia przewodniczący Zarządu Regionu Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność” Kazimierz Kimso odznaczył zasłużonych działaczy Związku, uczestników wydarzeń

sprzed lat medalem 45-lecia Solidarności i wręczył albumy rocznicowe. Ponadto w niedzielę 7 września na pikniku w Starych Bogaczowicach bawiło się wielu członków naszego Związku wraz z rodzinami i przyjaciółmi.

31 sierpnia br. odbyły się w Miliczu uroczystości upamiętniające strajki sierpniowe 1980 r. i powstania Solidarności.

Obchody rozpoczęły się Mszą św. w intencji Solidarności w kościele pod wezwaniem św. Michała Archaniola w Miliczu. Następnie rozpoczęły się uroczystości przed krzyżem i tablicą „Solidarności” przy ul. Krotoszyńskiej, w miejscu,

Kwiaty pod tablicą upamiętniającą strajk PKS w Miliczu

w którym to wszystko się zaczęło — w dawnej zajezdni PKS.

Jelczańska Solidarność oraz Solidarność powiatu oławskiego uczciły jubileusz 45-lecia powstania NSZZ „Solidarność”. Uroczystości poprowadził Łukasz Dyczyński. Wiceprzewodniczący S w Jelcz Spółka z o. o. przytoczył historię powstania S w Jelczańskich Zakładach Samochodowych oraz nawiązał w swoim przemówieniu do ideałów Związku, takich jak walka o godność pracy, sprawiedliwość społeczna oraz walka z systemem komunistycznym. Region Dolny Śląsk reprezentował Daniel Wituszyński.

W uroczystościach oprócz członków Solidarności wzięli też udział przedstawiciele władzy samorządowej i kierownictwo Spółki Jelcz.

W Strzelinie odsłonięty został kamień upamiętniający narodziny Solidarności. Obchody zorganizowała Gmina Strzelin wspólnie z oddziałem Instytutu Pamięci Narodowej we Wrocławiu. Dolnośląską Solidarność reprezentował Sławomir Bielakiewicz.

MR

Tomasz Wójcik przemawia przy grobie Piotra Bednarza

Msza w intencji dolnośląskiej Solidarności

Tramwaj Piotra Bednarza

Nadanie imienia wrocławskiemu tramwajowi

Od 22 sierpnia br. tramwaj MPK Wrocław będzie nosił imię legendy dolnośląskiej Solidarności Piotra Bednarza, legendarnego przywódcy RKS, uczestnika pamiętnej akcji podjęcia z banku 80 mln zł pieniędzy Solidarności, na kilka tygodni przed wprowadzeniem stanu wojennego.

O tym, że Piotr Bednarz poprzez oddanie siebie ponad wła-

sne korzyści może być wzorem dla młodzieży mówił m.in. Kazimierz Kimso.

— Piotrek był rzeczywiście liderem i nosił w sobie dar przywódcy — wspominał legendę Solidarności Krzysztof Turkowski — w 1980 r. wiceprzewodniczący Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” Dolny Śląsk.

MR

Solidarność w Oławie złożyła kwiaty pod Pomnikiem Męczenników

sztandarowymi (w tym z historycznym sztandarem świdnickich Wagonów) modlili się w intencji Związku. Proboszcz świdnickiej katedry ks. Marcin Gęsikowski w swej homilii oprócz podkreślenia znaczenia Sierpnia 1980 r. dla historii Polski, przedstawił także aktualne

Podczas rocznicowych obchodów w Starej Kopalni w Wałbrzychu

Niezwykły wieczór w Operze

Piątek 29 sierpnia pozostanie na długo w pamięci tych, którzy tego wieczoru byli w Operze Wrocławskiej. Wręczone zostały medale 45-lecia Solidarności.

Kazimierz Kimso wręcza pamiątkowy medal Lidii Borowskiej

Polski bez ludzi Solidarności, mówił zebranym metropolita wrocławski ks. abp Józef Kupny. Arcybiskup podziękował uczestnikom sierpniowego strajku

z 1980 r. za dar wolności.

O doniosłej chwili, jaką jest spotkanie w Operze, mówił przewodniczący dolnośląskiej Solidarności Kazimierz Kimso. Obok ludzi, którzy Solidarność tworzyli,

wielu pracowników Regionu, którym w ten sposób przewodniczący podziękował za ich prace. Wreszcie medalem 45-lecia uhonorowano także przedstawicieli instytucji samorządowych oraz pracodawców z przedsiębiorstw, w których prowadzony jest rzetelny dialog oparty na wzajemnym szacunku i zasadach partnerskich. W imieniu odznaczonych dziękowali:

– prezydent Wrocławia Jacek Sutryk, samorządowiec – przypomniał o dobrym porozumieniu podpisanym rok temu właśnie pod tablicą upamiętniającą strajk na zajezdni 1980 r., dotyczącym zasad przyznawania podwyżek pracownikom spółek samorządowych i instytucji prowadzonych przez miasto;

– Krzysztof Grzelczyk, uczestnik opozycji demokratycznej, internowany w stanie wojennym, w wolnej Polsce m.in. wojewoda i dyplomata – Solidarność to piękna karta w historii Polski; jesteśmy wdzięczni Bogu, losowi, za to że była ona również naszym udziałem; bo nie ma wolności bez solidarności;

– Tomasz Wójcik, były przewodniczący Zarządu Regionu – dziękując za odznaczenie, przypomniał o wciąż aktualnej potrzebie prawdy w życiu publicznym.

Po ceremonii zebrani obejrzeli spektakl baletowy Exodus w wykonaniu Orkiestry, Chóru i Baletu Opery Wrocławskiej. W ten sposób nawiązano do koncertu artystów tej instytucji dla strajkujących na zajezdni przy ul. Grabiszyńskiej, który odbył 45 lat temu.

MR

Pamiątkowe medale otrzymali członkowie Komitetu Organizacyjnego obchodów 45-lecia „S”

Grupa odznaczonych działaczy, uczestników opozycji lat 80.

Medal otrzymuje prof. Aleksander Zyśko

Gorące brawa zebrał zespół Opery za spektakl „Exodus”

Uroczystości wypełniły Operę niemal do ostatniego miejsca

nikom Regionu oraz przybyłym gościom, m.in. przedstawicielom władz państwowych, samorządowych oraz władzom instytucji. O tym, że nie byłoby obecnej

angażowali się w jej działalność od początku i trwali w niej przez wszystkie lata, medalami odznaczono także działaczy nowego pokolenia. Odznaczono również

Grupa odznaczonych działaczy związkowych

Medal jest okrągły, wykonany z metalu w odcieniach złota, osadzony w eleganckim, etui. Symbolizuje zarówno historię, jak i ideę Solidarności, upamiętniając 45-lecie istnienia tego ruchu.

Centralnym motywem awersu jest charakterystyczny budynek CH Zajezdnia we Wrocławiu, przedstawiony w górnej części medalu w stylizowanej, uproszczonej formie. Pod budynkiem widnieje duża grupa ludzi, symbolizująca masowy, oddolny charakter ruchu Solidarność. Na medalu znajduje się też duży napis „45 Solidarność”, gdzie liczba „45” została napisana ręcznie, czerwonym kolorem, a logotyp „Solidarność” ma formę kultowego – czerwonego, lekko falistego napisu, z małą białą-czerwoną flagą wpisaną w tekst. Całość daje wrażenie dynamicznego ruchu, energii i wspólnoty.

Na rewersie widnieje data „1980–2025”, podkreślająca 45-letni okres działalności Solidarności. Głównym tekstem jest napis: „NIE BYŁOBY WOLNOŚCI I NIEPODLEGŁOŚCI BEZ SOLIDARNOŚCI”. Hasło to zostało umieszczone na falującej fladze, co nadaje medalowi lekkość i dynamikę. Pod napisem znajduje się kolorowy logotyp dolnośląskiej Solidarności.

Protest przed szpitalem

Działacze dolnośląskiej Solidarności protestowali wczesnym popołudniem 22 września przed Uniwersyteckim Szpitalem Klinicznym we Wrocławiu. Powodem była decyzja o outsourcingu 500 pracowników tej placówki medycznej.

Takie działania to rażąco naruszenie prawa do godnej pracy i elementarne zaprzeczenie zasadzie równego traktowania pracowników. Zamiast umów o pracę gwarantujących stabilność, bezpieczeństwo socjalne i prawo do emerytury, proponuje się zatrudnienie w oparciu o umowy śmieciowe – umowy zlecenia, które pozbawiają

ludzi przyszłości i bezpieczeństwa jutra. Jest to praktyka nieakceptowalna w państwie prawa i tym bardziej niedopuszczalna w instytucji publicznej, jaką jest Uniwersytecki Szpital Kliniczny.

Outsourcing oznacza wyrzucenie pracowników poza wspólnotę szpitala, co traktujemy jako formę dyskryminacji. Salowe, noszowi i

sanitariusze – osoby, które od lat współtworzą zespół medyczny, niosąc codziennie ciężar odpowiedzialności za pacjentów – zostają sprowadzeni do roli usług zewnętrznych, obcych we własnym miejscu pracy. To brutalne zerwanie więzi zawodowych, które kształtowały się przez dziesięciolecia, i pozbawienie tych osób poczucia przynależności

do szpitalnej wspólnoty. Praktyka kupowania usług po najniższej cenie prowadzi do obniżenia jakości opieki nad pacjentem i stwarza ryzyko realnych zagrożeń zdrowotnych. Dowody płyną z doświadczeń innych wrocławskich placówek, które boleśnie przekonały się, że pozorne oszczędności szybko zamieniają się w straty – zarówno finansowe, jak i społeczne.

Podkreślamy, że pracownicy Działu Higieny Szpitalnej należą do grupy pracowników działalności podstawowej, bez których proces

leczenia i bezpieczeństwo pacjentów byłyby niemożliwe. Nie są to usługi dodatkowe – to integralny element systemu ochrony zdrowia.

Żądamy od JM Rektora Uniwersytetu Medycznego, Dyrektora oraz Rady Społecznej USK we Wrocławiu natychmiastowego wycofania się z planów outsourcingu i rozpoczęcia prawdziwego dialogu społecznego, który zagwarantuje pracownikom godne warunki zatrudnienia i poszanowanie ich praw.

Godna praca na umowie o pracę – a nie na zleceniu – to fundament szacunku dla pracownika i gwarancja bezpieczeństwa pacjentów." napisali w stanowisku działacze Zarządu Regionu Dolny Śląsk NSZZ "Solidarność".

RED.

Przemawia Ewa Jakimowicz przewodnicząca Regionalnej Sekcji Ochrony Zdrowia i szefowa „Solidarności” w USK

Protest odbył się przed Uniwersyteckim Szpitalem Klinicznym przy ul. Borowskiej we Wrocławiu

SOLARIS

LEM

- Reżyseria Michał Zdunik
- Adaptacja Ewa Mikuła

TEATR POLSKI
WE WROCŁAWIU

PREMIERA
10.10.25 PIĄTEK 19:00

SPEKTAKLE

11.10.25 SOBOTA 19:00
12.10.25 NIEDZIELA 19:00
16.10.25 CZWARTEK 11:00
17.10.25 PIĄTEK 11:00
18.10.25 SOBOTA 19:00
19.10.25 NIEDZIELA 19:00

Scena na Świebodzkim

Dla członków związku „SOLIDARNOŚĆ” oraz ich rodzin 30% zniżki na bilety na wszystkie spektakle Teatru Polskiego we Wrocławiu. Zakupu można dokonać w kasie Teatru za okazaniem aktualnej legitymacji. Pełny repertuar na stronie WWW.TEATRPOLSKI.WROC.PL

Zniżki z legitymacją NSZZ „Solidarność”

**Centrum Historii
Zajezdnia
we Wrocławiu**

**Dla członków NSZZ „Solidarność”
50% zniżki na zwiedzanie ekspozycji Centrum
Historii Zajezdnia we Wrocławiu.
Zakup biletu można dokonać w kasie
CH Zajezdnia za okazaniem elektronicznej
legitymacji NSZZ „Solidarność”.**

**Teatr Polski
we Wrocławiu**

**Dla członków NSZZ „Solidarność” (oraz ich rodzin)
30% zniżki na bilety na wszystkie spektakle
Teatru Polskiego we Wrocławiu.
Zakup można dokonać w kasie Teatru za okaza-
niem elektronicznej legitymacji NSZZ „Solidarność”.**

**Jako członek „Solidarności”
z elektroniczną legitymacją
możesz liczyć na 10% zniżki
na ubezpieczenia w PZU w ra-
mach programu Klub PZU Po-
moc dla NSZZ „Solidarność”.**

**Członkowie „S” muszą udać się
z elektroniczną legitymacją
NSZZ „Solidarność”
na jedną z dedykowanych
stacji paliw ORLEN
by odebrać Kartę Rabatową.**

**Pekao S.A. przygotowało ciekawą ofertę
dotyczącą swoich usług, zarówno dla
poszczególnych członków, jak i organi-
zacji związkowych, na przykład:**

- prowadzenie rachunku płatniczego,
- obsługa karty debetowej,
- wypłaty z obcych bankomatów przez
24 miesiące od daty zawarcia umowy
o kartę.

Rabaty na stacjach MOL

Specjalna oferta skierowana jest do wszystkich członków NSZZ Solidarność posiadających aktywną elektroniczną legitymację związkową.

Podstawowym przedmiotem współpracy są rabaty na paliwa (PB, ON i LPG) oraz usługi myjni automatycznej. Szczegółowe informacje o wysokości rabatów będą dostępne po zalogowaniu do aplikacji. Stopniowo w aplikacji będą się również pojawiać atrakcyjne rabaty na produkty sklepowe oraz gastronomiczne.

Należy zainstalować aplikację **MOL MOVE** i utworzyć w niej konto. Następnie należy odwiedzić stronę www.benefit.org.pl i tam wprowadzić numer legitymacji związkowej i numer karty MOL MOVE (znajdziesz go w aplikacji pod kodem kreskowym po kliknięciu w „karta”). Na koniec należy kliknąć w „Zarejestruj i odbierz nagrody”.

BENEFITY DLA ZWIĄZKOWCÓW

Na stronie Komisji Krajowej można zapoznać się z bogatą ofertą benefitów w regionach NSZZ „Solidarność” dla Członków Związku, które przysługują za okazaniem legitymacji członkowskiej.

www.solidarnosc.org.pl/benefity-dla-czlonkow-zwiazku

XXVI edycja konkursu plastycznego

MÓJ DOM, MOJE MIASTO, MOJA OJCZYZNA

Z OKAZJI ŚWIĘTA NIEPODLEGŁOŚCI 11 LISTOPADA

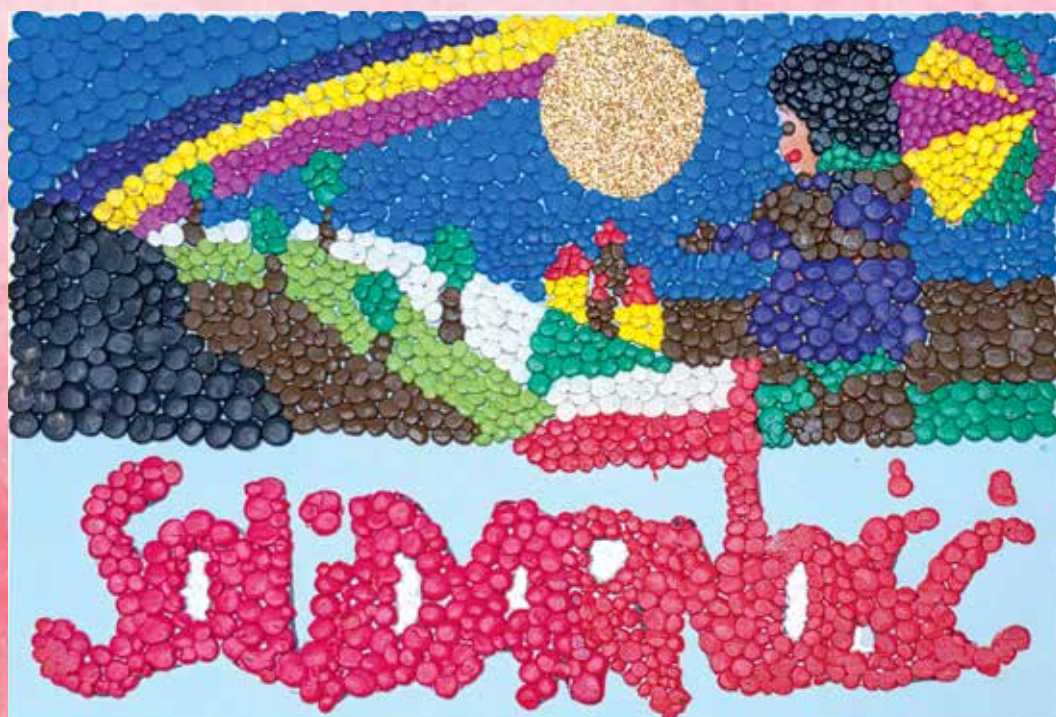
HASŁO PRZEWODNIE:

**45 lat
z Solidarnością**

Zapraszamy dzieci i młodzież dolnośląskich placówek oświatowych

Finał konkursu – 19 listopada 2025 r., godz. 12:00, Wrocław, pl. Solidarności 1/3/5

Regulamin konkursu na stronie www.solidarnosc.wroc.pl

Oliwia Bryś, SP 64 we Wrocławiu, praca z 2015 r.

Organizatorzy:

Przewodniczący ZR Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność” – Kazimierz Kimso

Przewodnicząca Międzyregionalnej Sekcji Oświaty – Danuta Utrata

Pełnomocnik Konkursu – Janusz Wolniak

Patron medialny: „Dolnośląska Solidarność”

33. BIEG SOLIDARNOŚCI

Na starcie biegu głównego stanęło niemal 800 zawodników.

Wyścigi dzieci dostarczyły wiele emocji.

Wystrzał z pistoletu był sygnałem do startu

WYNIKI BIEGU SOLIDARNOŚCI

BIEG GŁÓWNY – KLASYFIKACJA GENERALNA

Lp.	Nr	Nazwisko i Imię	Miejscowość	Kateg.	Czas
1	488	PUTYRA Adam	Wrocław	M40/1	00:15:29
2	569	ZAJĄC Bartosz	Stare Bogaczowice	M30/1	00:15:53
3	424	SADOWSKI Andrzej	Pustków Żurawski	M30/2	00:16:13
4	2165	ZUBIN Mateusz	Wrocław	M30/3	00:16:15
5	43	JAROSZ Patryk	Czernica	M20/1	00:16:47
6	121	MARKOWICZ Łukasz	Wrocław	M30/4	00:16:49
7	101	BUDNIK Paweł	Wrocław	M12/1	00:16:52
8	495	JAGIELSKI Jerzy	Jawor	M40/2	00:16:53
9	535	PATAS Magdalena	Wrocław	K30/1	00:17:00
10	526	GAJ Paulina	Jaworzno	K30/2	00:17:05
11	1876	BUBLIŚ Grzegorz	Wrocław	M40/3	00:17:08
12	342	GLÓD Mateusz	Wrocław	M40/4	00:17:09
13	106	ŻURAW Wiktor	Wrocław	M20/2	00:17:18
14	681	CIEPLY Kamil	Wrocław	M30/5	00:17:19
15	372	CHADZIKONSTANDINU Kamil	Wałbrzych	M16/1	00:17:37
16	464	POWAŻNY Marek	Wrocław	M30/6	00:17:52
17	418	KŁONOWSKI Tomasz	Olawa	M40/5	00:17:52
18	394	CABAJ Damian	Świdnica	M30/7	00:17:59
19	497	FICNER - Zborowska Anna	Złotoryja	K40/1	00:18:03
20	1294	HRYBAYEDAU Uładzimir	Wrocław	M30/8	00:18:07

BIEG GŁÓWNY – KLASYFIKACJA KOBIET

Lp.	Nr	Nazwisko i Imię	Miejscowość	Kateg.	Czas
1	535	PATAS Magdalena	Wrocław	K30/1	00:17:00
2	526	GAJ Paulina	Jaworzno	K30/2	00:17:05
3	497	FICNER-Zborowska Anna	Złotoryja	K40/1	00:18:03
4	621	PIETRAS Kinga	Wrocław	K20/1	00:18:10
5	1925	SOBCZYK Barbara	Kraków	K30/3	00:18:33
6	417	GRYGIEL Ilona	Wrocław	K20/2	00:19:22
7	493	JAGIELSKA Izabela	Jawor	K30/4	00:19:28
8	507	KUŁAKOWSKA Małgorzata	Świdnica	K40/2	00:19:33
9	466	ŁAPIŃSKA Aleksandra	Wrocław	K30/5	00:19:45
10	151	PISKOROWSKA Danuta	Wrocław	K40/3	00:20:14
11	386	WAŚOWSKA Zofia	Świdnica	K20/3	00:20:32
12	618	ŚRÓDKA Jadwiga	Szczytkowice	K12/1	00:20:40
13	1957	PIĄTEK Nadia	Wrocław	K12/2	00:21:05
14	202	MILEK Agnieszka	Smolec	K40/4	00:21:08
15	283	STANIÓW Agata	Wrocław	K30/6	00:21:17
16	624	RZESZUTEK Agnieszka	Wysoka	K40/5	00:21:18
17	505	BANASIAK Joanna	Wrocław	K20/4	00:21:36
18	100	GIBLAK Małgorzata	Chrzastawa Mała	K12/3	00:21:45
19	2197	ZIMOCH Magdalena	Wrocław	K12/4	00:21:46
20	498	KORNIEWICZ-Kwinta Katarzyna	Kalisz	K40/6	00:21:57

MEMORIAŁ A. KAŃSKIEGO (NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”) – KLASYFIKACJA GENERALNA

Lp.	Nr	Nazwisko i Imię	Miejscowość	Kateg.	Czas
1	495	Jagielski Jerzy	Jawor	M40/2	00:16:53
2	1876	Bubliś Grzegorz	Wrocław	M40/3	00:17:08
3	497	Ficner-Zborowska Anna	Złotoryja	k40/1	00:18:03
4	1942	Ząbek Łukasz	Wrocław	M40/7	00:18:14
5	673	Salamonowicz Jan	Zgorzelec	M60/4	00:21:01
6	221	Mazur Łukasz	Wrocław	M30/38	00:21:45
7	498	Korniewicz-Kwinta Katarzyna	Kalisz	K40/6	00:21:57
8	896	Szydłowska Anna	Świdnica	K16/1	00:22:17
9	629	Paczka Tomasz	Oleśnica	M30/48	00:23:10
10	306	Szczygieł Rafał	Żary	M40/49	00:23:15
11	553	Chrobot Krzysztof	Wrocław	M60/10	00:23:16
12	122	Kwasiek Maciej	Wrocław	M30/51	00:23:23
13	93	Blum Ewelina	Wrocław	K40/13	00:23:32
14	355	Bomba Zygmunt	Złoty Stok	M70+/3	00:23:43
15	523	Janowicz Jerzy	Leszno	M60/12	00:24:03
16	123	Trzeciecki Arkadiusz	Wrocław	M40/58	00:24:06
17	423	Żięba Wojciech	Wrocław	M40/59	00:24:06
18	2006	Szarek Piotr	Medłów	M50/20	00:24:11
19	195	Chrapkiewicz Tomasz	Warszawa	M40/63	00:24:20
20	364	Bilińska Ewa	Niedoradz	K60/1	00:24:20

BIEG GŁÓWNY – KLASYFIKACJA W KATEGORIACH WIEKOWYCH

KATEGOGIA K-12

M-ce	Nr	Nazwisko i imię	Miejscowość	W klas. K	Czas
1	618	ŚRÓDKA Jadwiga	Szczytkowice	K/12	00:20:40
2	1957	PIĄTEK Nadia	Wrocław (Wrocław-Krzyki)	K/13	00:21:05
3	100	GIBLAK Małgorzata	Chrzastawa Mała	K/18	00:21:45
4	2197	ZIMOCH Magdalena	Wrocław	K/19	00:21:46
5	1896	DUDA Kamila	Wrocław	K/21	00:22:06
6	1949	MATYSIK Hanna	Wrocław	K/29	00:22:39
7	343	SELIN Anna		K/32	00:22:51
8	2044	PASTUSZKA Maja	Wrocław	K/35	00:23:00
9	2176	PIETRZAK Natalia	Wrocław	K/38	00:23:25
10	560	SZMYD Martyna	Wrocław	K/48	00:24:20

KATEGORIA M-12

M-ce	Nr	Nazwisko i imię	Miejscowość	W klas. M	Czas
1	101	BUDNIK Paweł	Wrocław	M/7	00:16:52
2	126	FLISIŃSKI Tymoteusz	Wrocław	M/25	00:18:29
3	469	BOCHEŃSKI Kacper	Wilków	M/29	00:18:44
4	1958	KMIOTEK Kacper	Żmigrod	M/30	00:18:45
5	146	ŁUSZCZ Marcel	Wrocław	M/93	00:21:18
6	1690	NAJBAR Wojciech	Wrocław	M/113	00:21:55
7	254	SONIBARE Antoni	Wrocław	M/126	00:22:22
8	68	KUŻŃIAK Antoni	Chrzastawa Wielka	M/164	00:23:32
9	701	ŁAZAROWICZ Jakub	Jawor	M/174	00:23:47
10	1190	ZŁOCKI Szymon		M/178	00:23:52

Współzawodnictwo dziewczynek

Święto sportu i Solidarności

Magdalena Patas wśród kobiet i Adam Putyra wśród mężczyzn okazali się zwycięzcami 33 Biegu Solidarności. W biegu memoriałowym Andrzeja Kańskiego dla związkowców zwyciężyli Anna Ficner-Zborowska i Jerzy Jagielski. Rozegrany na ponad 5 kilometrowej trasie bieg przyniósł jak zawsze wiele emocji zebranym licznie kibicom i uczestnikom festynu jaki odbył się po dekoracji zwycięzców. Nie zabrakło też emocji podczas losowania atrakcyjnych nagród w loterii. Losem był numer startowy zawodnika. Czworo uczestników tegorocznego Biegu powróciło do domu ze sprzętem AGD.

Każdy z biegnących otrzymał...

...medal i gratulacje.

Zawodnikom na mecie i podczas uroczystej dekoracji gratulował przewodniczący Zarządu Regionu Dolny Śląsk NSZZ “Solidarność” Kazimierz Kimso wraz z działaczami związkowymi i sponsorami. Ogółem w tegorocznym biegu wystartowało 775 zawodników. Wcześniej, w godzinach porannych i wczesnym popołudniem w poszczególnych kategoriach

wiekowych wystartowało łącznie 1053 dzieci.

Godna pochwały i odnotowania jest postawa, zwłaszcza 10-12 letnich biegaczy. Ich startom towarzyszył dość uciążliwy deszcz, który nie okazał się przeszkodą nie do przebycia.

Zmoczeni, zmęczeni, ale na ogół szczęśliwi wpadali na metę. Jedni z przewagą nad kolejnymi, ale

była też zacięta walka do ostatnich metrów. Nie brakowało wywrotek, ale grymas bólu i niezadowolenia szybko zniknął z twarzy, bo doping kibiców sprawiał, że nogi same niosły do mety. Gdy jednak ktoś naprawdę nie dawał rady ze względu na samopoczucie mógł liczyć na pomoc Straży Miejskiej. To już z resztą żelazna reguła tych zawodów, że nie brakuje emocji.

Piotr Pietraszek, spiker zawodów przeprowadza wywiad z przyszłą lekkoatletką.

Dyrektor Biegu Solidarności Danuta Utrata wręcza medal.

KATEGORIA K-16

M-ce	Nr	Nazwisko i imię	Miejscowość	W klas. K	Czas
1	896	SZYDŁOWSKA Anna	Świdnica	K/25	00:22:17
2	677	KRASZEWSKA Olga	Wrocław	K/33	00:22:55
3	451	POPIELA Zofia	Wrocław	K/41	00:23:45
4	2046	KSIĘŻUK Julia	Wrocław	K/44	00:24:01
5	245	STĘPIEŃ Maja	Wrocław	K/55	00:24:42
6	584	KUKUŚ Kinga	Oleśnica	K/87	00:26:39
7	377	BEKACZ Wiktoria	Wińsko	K/90	00:26:45
8	2044	PASTUSZKA Maja	Wrocław	K/35	00:23:00
9	2176	PIETRZAK Natalia	Wrocław	K/38	00:23:25
10	560	SZMYD Martyna	Wrocław	K/48	00:24:20

KATEGORIA M-16

M-ce	Nr	Nazwisko i imię	Miejscowość	W klas. M	Czas
1	372	CHADZIKONSTANTINU Kamil	Wałbrzych	M/13	00:17:37
2	655	KOWALSKI Adam	Wrocław	M/18	00:18:09
3	617	ŚRÓDKA Franciszek	Szczytkowice	M/61	00:20:19
4	659	SPYRKA Łukasz	Wrocław	M/79	00:20:55
5	700	ŁAZAROWICZ Kacper	Jawor	M/95	00:21:25
6	429	ROGAŁA Szymon	Wielka Lipa	M/102	00:21:37
7	1691	NAJBAR Piotr	Wrocław	M/112	00:21:51
8	628	ZAWODNIK Anonimowy	Lutynia	M/132	00:22:28
9	658	SCHIFFLER Uwe	Wrocław	M/134	00:22:36
10	691	SKRZYPCZYK Tomek	Lutynia	M/149	00:22:58

KATEGORIA K-20

M-ce	Nr	Nazwisko i imię	Miejscowość	W klas. K	Czas
1	621	PIETRAS Kinga	Wrocław	K/4	00:18:10
2	417	GRYGIEL Ilona	Wrocław	K/6	00:19:22
3	386	WAŚOWSKA Zofia	Świdnica	K/11	00:20:32
4	505	BANASIAK Joanna	Wrocław	K/17	00:21:36
5	222	JÓZEFIAK Aleksandra	Wrocław	K/43	00:23:49
6	233	STUCZYŃSKA Ida	Wrocław	K/71	00:25:33
7	197	ARBACZEWSKA Alexandra	Wrocław	K/102	00:27:16
8	448	SĘKOWSKA Olga	Wrocław	K/110	00:27:31
9	419	KUBACKA Katarzyna	Srebrna Góra	K/120	00:27:46
10	383	KIERCZAK Angelika	Świdnica	K/125	00:27:54

KATEGORIA M-20

M-ce	Nr	Nazwisko i imię	Miejscowość	W klas. M	Czas
1	43	JAROSZ Patryk	Czemica	M/5	00:16:47
2	106	ŻURAW Wiktor	Wrocław	M/11	00:17:18
3	606	PLIŚ Łukasz	Oborniki Śląskie	M/21	00:18:21
4	1713	KRASZEWSKI Krzysztof	Wrocław	M/27	00:18:36
5	391	WOJCIECHOWSKI Leon	Pustków Żurawski	M/52	00:19:57
6	570	KUNICKI Filip	Bystrzyca	M/59	00:20:17
7	349	BRYGADZIN Patryk	Wrocław	M/88	00:21:12
8	384	KIERCZAK Dawid	Świdnica	M/91	00:21:18
9	2009	RACZKOWSKI Karol	Wrocław	M/96	00:21:29
10	234	DYMKOWSKI Jakub	Wrocław	M/99	00:21:34

KATEGORIA K-30

M-ce	Nr	Nazwisko i imię	Miejscowość	W klas. K	Czas
1	535	PATAS Magdalena	Wrocław	K/1	00:17:00
2	526	GAJ Paulina	Jaworzno	K/2	00:17:05
3	1925	SOBCZYK Barbara	Kraków	K/5	00:18:33
4	493	JAGIELSKA Izabela	Jawor	K/7	00:19:28
5	466	ŁAPIŃSKA Aleksandra	Wrocław	K/9	00:19:45
6	283	STANIÓW Agata	Wrocław	K/15	00:21:17
7	269	SKRZYPEK Bożena	Witoszów Górny	K/24	00:22:10
8	533	KIEDROWICZ Monika	Olawa	K/31	00:22:51
9	111	WIĘCKOWSKA Patrycja	Wrocław	K/36	00:23:10
10	689	ROMANIV Olena	Wrocław	K/40	00:23:43

KATEGORIA M-30

M-ce	Nr	Nazwisko i imię	Miejscowość	W klas. M	Czas
1	569	ZAJĄC Bartosz	Stare Bogaczowice	M/2	00:15:53
2	424	SADOWSKI Andrzej	Pustków Żurawski	M/3	00:16:13
3	2165	ZUBIN Mateusz	Wrocław	M/4	00:16:15
4	121	MARKOWICZ Łukasz	Wrocław	M/6	00:16:49
5	681	CIEPLY Kamil	Wrocław	M/12	00:17:19
6	464	POWAŻNY Marek	Wrocław	M/14	00:17:52
7	394	CABAJ Damian	Świdnica	M/16	00:17:59
8	1294	HRYBAYEDAU Uladzimir	Wrocław	M/17	00:18:07
9	435	KINAL Karol	Środa Śląska	M/23	00:18:22
10	266	SKRZYPEK Daniel	Witoszów Górny	M/28	00:18:38

KATEGORIA K-40

M-ce	Nr	Nazwisko i imię	Miejscowość	W klas. K	Czas
1	497	FICNER - Zborowska Anna	Złotoryja	K/3	00:18:03
2	507	KULAKOWSKA Malgorzata	Świdnica	K/8	00:19:33
3	151	PISKOROWSKA Danuta	Wrocław	K/10	00:20:14
4	202	MILEK Agnieszka	Smolec	K/14	00:21:08
5	624	RZESZUTEK Agnieszka	Wysoka	K/16	00:21:18
6	498	KORNIEWICZ - Kwinta Katarzyna	Kalisz	K/20	00:21:57
7	636	ŁUKASIŃSKA Monika	Krzyków	K/22	00:22:06
8	454	PAWŁOWSKA Adriana	Świdnica	K/23	00:22:08
9	578	ŁOMNICKA Barbara	Wrocław	K/26	00:22:21
10	421	POPIELA Magdalena	Wrocław	K/27	00:22:27

KATEGORIA M-40

M-ce	Nr	Nazwisko i imię	Miejscowość	W klas. M	Czas
1	488	PUTYRA Adam	Wrocław	M/1	00:15:29
2	495	JAGIELSKI Jerzy	Jawor	M/8	00:16:53
3	1876	BUBLIS Grzegorz	Wrocław	M/9	00:17:08
4	342	GŁÓD Mateusz	Wrocław	M/10	00:17:09
5	418	KŁONOWSKI Tomasz	Olawa	M/15	00:17:52
6	492	DĄBROWSKI Andrzej	Wrocław	M/19	00:18:10
7	1942	ZĄBEK Łukasz	Wrocław	M/20	00:18:14
8	237	BRYL Karol	Wrocław	M/22	00:18:22
9	184	MATYSIAK Sławomir	Wrocław	M/26	00:18:34
10	2179	WAŻNY Dariusz	Wrocław	M/36	00:19:13

KATEGORIA K-50

M-ce	Nr	Nazwisko i imię	Miejscowość	W klas. K	Czas
1	585	BRYDA Dorota	Brzeg	K/30	00:22:40
2	397	STYPUŁA Sylwia	Świdnica	K/34	00:22:56

► Podobnie jak nie zabrakło na gród sponsorów. Przed południem w dużym namiocie nad Odrą, na terenie hotelu Wodnik przyszłym nadziejom naszego sportu zakładali plecaki i wręczali reklamówki z upominkami, m.in. prezesi Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji we Wrocławiu – Witold Ziomek i Przemysław Gałecki wraz z przewodniczącym zakładowej Solidarności Jackiem Przyszlakiem. Warto odnotować, że po raz kolejny na naszym biegu był beczkowóz MPWiK we Wrocławiu z pyszną kranówką oraz stoisko firmowe z wodą. Było to bardzo potrzebne zawodnikom po rywalizacji. Od kilku lat MPWiK Wrocław zachęca, aby pić smaczną i ekologiczną wodę. Tak było i tym razem. #PijKranówkę! We wspomnianym namiocie nie brakowało także przedstawicieli naszego Związku, samorządu oraz wielu innych znamienitych gości, którzy wręczali najmłodszym sportowcom upominki (Pełna lista sponsorów i darczyńców - patrz w niniejszym ►

W namiocie czekały puchary dla zwycięzców.

Dekoracja zwycięzców to okazja do dobrej zabawy dla sportowców i sponsorów.

Puchary i nagrody wręcza Lucyna Klein-Klarenbach

Jak smakuje medal? Próbuje Łucja Żeglińska

Jak co roku dopisali sponsorzy, wręczając atrakcyjne nagrody.

Puchar od medalisty olimpijskiego Pawła Rańdy.

Nagroda dla najlepszej szkoły ufundowana przez właściciela Hotelu Piotr w Boguszowie-Gorcach.

Bieg Solidarności

Przedszkolaki na podium

Tłum biegaczy wystartował o godz. 16.

Magdalena Patas

kowców, którzy od lat pojawiają się w drugą sobotę września w tym miejscu. Mocną, liczną grupę wystawiła np. OZ NSZZ „Solidarność” z ZF CV Systems Poland. Trasa prowadziła przez ulice Na Grobli, Międzyrzeczką, Bierdzańską, Niziną i ponownie Międzyrzeczką aż do mety przy Hotelu Wodnik.

Prawdziwy festyn

Nie każdy jednak musi być fanem biegania. O tym też pomyśleli organizatorzy. Kto przyszedł w jeden z ostatnich letnich weekendów na teren Hotelu Wodnik mógł pokibicować nie tylko biegaczom, ale i siatkar-

Adam Putyra

kom plażowym, mógł też sam pograć w badmintona, postrzelać z łuku. Słowem był to prawdziwy festyn

Najlepsze biegaczki na podium oraz przewodniczący K. Kimso, radny J. Krauze, wicekonsul Węgier Noémi Nagy i Barbara Miszczuk

3	32	JAROSZ Elżbieta	Wrocław	K/56	00:24:44
4	385	KIERCZAK Beata	Świdnica	K/57	00:24:48
5	477	CZECHOWSKA Anna	Wrocław	K/70	00:25:29
6	530	KUNICKA Irena	Bystrzyca	K/72	00:25:39
7	663	TORRES Barrón María Dolores	Wrocław	K/93	00:26:59
8	675	CIROCKA Ewa	Wrocław	K/97	00:27:10
9	580	DOŃCZYK-KARSZNIA Katarzyna	Wrocław	K/98	00:27:13
10	405	APANOWICZ Ewa	Świebodzice	K/139	00:28:25

KATEGORIA M-50

M-ce	Nr	Nazwisko i imię	Miejscowość	W klas. M	Czas
1	378	TOKARCZYK Mariusz	Legnica	M/24	00:18:27
2	199	ŁUKASZEWSKI Andrzej	Wrocław	M/32	00:18:55
3	366	GRAF Remigiusz	Leszno	M/47	00:19:46
4	490	SPALIŃSKI Piotr	Olawa	M/55	00:20:12
5	660	SPYRKA Grzegorz	Wrocław	M/63	00:20:28
6	430	JANIAK Witold	Wrocław	M/65	00:20:34
7	135	ZIĘTEK Krzysztof	Ostrów Wielkopolski	M/66	00:20:35
8	632	GREKOW Sławko	Wrocław	M/74	00:20:47
9	1956	KMIOTEK Paweł	Żmigród	M/86	00:21:07
10	1883	PAWŁOWSKI Mariusz	Wrocław	M/90	00:21:17

KATEGOGIA K-60

M-ce	Nr	Nazwisko i imię	Miejscowość	W klas. K	Czas
1	364	BILIŃSKA Ewa	Niedoradz	K/47	00:24:20
2	23	GADZIŃSKA Krystyna	Wrocław	K/107	00:27:25
3	392	KOSZYKOWSKA Elżbieta	Oborniki Śląskie	K/138	00:28:25
4	84	TROJANOWSKA Bogumiła	Gdańsk	K/209	00:32:07
5	692	STROJWAŚ Anna	Wrocław	K/247	00:34:28
6	200	CHRAPKIEWICZ Hanna	Wrocław	K/251	00:34:49
7	529	ZAJĄC Dorota	Struga	K/265	00:36:23
8	670	BIJAK Dorota	Wrocław	K/288	00:38:54
9	249	MORAWIECKA Marta	Wrocław	K/290	00:39:30
10	365	SZALBIRAK Teresa	Niedoradz	K/292	00:39:42

KATEGORIA M-60

M-ce	Nr	Nazwisko i imię	Miejscowość	W klas. M	Czas
1	244	KIELCZEWSKI Grzegorz	Wrocław	M/43	00:19:34
2	445	JAZ Zygmunt	Wrocław	M/50	00:19:56
3	24	GADZIŃSKI Marek	Wrocław	M/78	00:20:54
4	673	SALAMONOWICZ Jan	Zgorzelec	M/84	00:21:01
5	312	BEKACZ Stanisław	Wińsko	M/101	00:21:35
6	581	RAJCZYBA Adam	Wrocław	M/109	00:21:46
7	548	ŁUKASIK Leszek	Olawa	M/138	00:22:49
8	281	GIL Zygmunt	Wrocław	M/141	00:22:51
9	229	KUŹMICKI Karol	Wrocław	M/144	00:22:54
10	553	CHROBOT Krzysztof	Wrocław	M/156	00:23:16

KATEGORIA M-70

M-ce	Nr	Nazwisko i imię	Miejscowość	W klas. M	Czas
1	452	LUBASKI Zygmunt	Świdnica	M/104	00:21:38
2	654	BRODACKI Waldemar	Puławy	M/118	00:22:04
3	355	BOMBA Zygmunt	Złoty Stok	M/173	00:23:43
4	37	ZIENKIEWICZ Kazimierz	Mokry Dwór	M/245	00:25:24
5	354	PAWLIK Andrzej	Złoty Stok	M/248	00:25:28
6	78	NOWICKI Zbigniew	Wrocław	M/271	00:26:05
7	664	PAWLIK Andrzej	Wrocław	M/273	00:26:07
8	504	LEWANDOWSKI Tadeusz	Kielczów	M/282	00:26:19
9	196	CHRAPKIEWICZ Zdzisław	Wrocław	M/301	00:26:48
10	456	NOSAL Kazimierz	Świdnica	M/338	00:27:52

BIEG MŁODZIKÓW
KATEGORIA DZ-7 (ROCZNIK 2018)

Lp.	Nr	Nazwisko i imię	Szkoła/miejscowość	Czas
1	2102	DOBROMILSKA Zuzanna	Szkoła Podstawowa Nr 4	00:04:56
2	2116	BUDZYŃSKA Julia		00:05:05
3	1137	PAPRZYCKA Anastazja	Sportowa SP Nr 46 Wrocław	00:05:05
4	1213	GIELMUDA Zofia	SP Nr 25 w ZS-P Nr 15	00:05:15
5	1083	BOROWSKA Maja		00:05:19
6	1219	HORWATH Marta	SP Nr 25 w ZS-P Nr 15	00:05:21
7	2099	SULIKOWSKA Aleksandra	Run4fun, Nieciszów	00:05:22
8	1108	KIMEL Emilia	Sportowa SP Nr 46 Wrocław	00:05:24
9	1906	SŁOWIK Jagoda	Szermiercza Sport. SP Nr 85 we Wrocławiu	00:05:30
10	869	MAJKOWSKA Lilianna	Wrocław	00:05:32

KATEGORIA CH-7 (ROCZNIK 2018)

Lp.	Nr	Nazwisko i imię	Szkoła/miejscowość	Czas
1	2120	GARDZIELEWSKI Tymoteusz	Arkadiuszgardzielewski.pl, Wilczyce	00:04:27
2	2085	KARST Alexander	Pisarzowice	00:04:43
3	868	GOŁDA Roman	Wrocław	00:04:45
4	1295	CHROBOT Cezary	Fingo Autorska SP we Wrocławiu	00:04:48
5	1574	GÓRECKI Stanisław	Sp 91 Wrocław	00:04:48
6	1277	SZAKIEL Witold	SP Nr 25 w ZS-P Nr 15	00:04:51
7	284	BOGUSIAK Wojciech	Wrocław	00:04:55
8	1129	NOWAK Sebastian	Sportowa SP Nr 46 Wrocław	00:04:56
9	1749	KOPKA Karol	Szkoła Podstawowa Nr 80	00:04:58
10	2115	DASZKIEWICZ Szymon	Wrocław	00:04:58

KATEGORIA DZ-8 (ROCZNIK 2017)

Lp.	Nr	Nazwisko i imię	Szkoła/miejscowość	Czas
1	1078	BEKSIŃSKA Emilia	Sportowa SP Nr 46 Wrocław	00:04:12
2	2018	KARKULOWSKA Nina	Uks Rapid Wrocław, Raków	00:04:16
3	2105	ŁAMBUCKA Wiktoria	Akademia Sportu Run4fun, Oleśnica	00:04:16
4	2097	KUBACKA Liliana	Akademia Sportu Run4fun, Ligota Mała	00:04:19
5	194	SNOPCZYŃSKA Julia	Wrocław	00:04:29
6	279	STANIÓW Rozalia	Wrocław	00:04:33
7	1603	ŁUKASIEWICZ Aleksandra	Sp 91 Wrocław	00:04:37
8	1663	LEWANDOWSKA-GORYL Natalia	Wilkszyn	00:04:37
9	1376	DUMIN Hanna	Sp 66 Wrocław	00:04:40
10	1156	ŚWIDZIŃSKA Lena	Sportowa SP Nr 46 Wrocław	00:04:44

KATEGORIA CH-8 (ROCZNIK 2017)

Lp.	Nr	Nazwisko i imię	Szkoła/miejscowość	Czas
1	1877	LEW Stanisław	Kielczów	00:03:55
2	1775	STAWUJAK Adam	Szkoła Podstawowa Nr 80	00:04:03
3	1164	WASILEWSKI Antoni	Sportowa SP Nr 46 Wrocław	00:04:07
4	2016	KARKULOWSKI Ignacy	Uks Rapid Wrocław, Raków	00:04:15
5	1796	KLYMCHUK Wiktor	MG ULKS Młodzik Ziemia Olawska	00:04:23

6	1746	KLOCEK Ignacy	Szkoła Podstawowa Nr 80	00:04:24
7	2098	KUBACKI Leon	Akademia Sportu Run4fun, Ligota Mała	00:04:25
8	293	SOBCZYK Filip	Wrocław	00:04:26
9	1646	WĘGLEWSKI Patryk	Sp 91 Wrocław	00:04:29
10	1560	BUJNOWSKI Krzysztof	Sp 91 Wrocław	00:04:29

KATEGORIA DZ-9 (ROCZNIK 2016)

Lp.	Nr	Nazwisko i imię	Szkoła/miejscowość	Czas
1	856	TOBIASZ Hanna	MG ULKS Młodzik Ziemia Oławska	00:04:02
2	1151	STOLARCZYK Alicja	Sportowa SP Nr 46 Wrocław	00:04:02
3	1142	ROJEK Alicja	Sportowa SP Nr 46 Wrocław	00:04:11
4	1077	BADORA Antonina	Sportowa SP Nr 46 Wrocław	00:04:12
5	1798	LINE Natalia	MG ULKS Młodzik Ziemia Oławska	00:04:13
6	1372	DEN Boer Laura	Sp 66 Wrocław	00:04:20
7	1365	BULTRALIK Hanna	Sp 66 Wrocław	00:04:29
8	2139	SAWICKA Alicja	Mks Parasol Wrocław	00:04:34
9	1225	KLIMEK Amelia	SP Nr 25 w ZS-P Nr 15	00:04:36
10	1371	DEN Boer Julia	Sp 66 Wrocław	00:04:38

KATEGORIA CH-9 (ROCZNIK 2016)

Lp.	Nr	Nazwisko i imię	Szkoła/miejscowość	Czas
1	1135	OWCZAREK Szymon	Sportowa SP Nr 46 Wrocław	00:03:56
2	1645	WĘGLEWSKI Leon	Sp 91 Wrocław	00:04:01
3	2012	ŁUKASZEWICZ Kacper	Wrocław	00:04:02
4	858	MIZDRA Witold	Wrocław	00:04:06
5	2087	KARST Franciszek	Pisarzowice	00:04:08
6	1625	POTAPOV Myron	Sp 91 Wrocław	00:04:11
7	17	RATUSZNIK Antoni	MG ULKS Młodzik Ziemia Oławska	00:04:12
8	1809	ŚWIERCZYŃSKI Witold	MG ULKS Młodzik Ziemia Oławska	00:04:12
9	2089	KOSATKO Stanisław	Elektrownia Jądrowa Wojnow	00:04:18
10	1131	OCHMAN Tobiasz	Sportowa SP Nr 46 Wrocław	00:04:19

KATEGORIA DZ-10 (ROCZNIK 2015)

Lp.	Nr	Nazwisko i imię	Szkoła/miejscowość	Czas
1	1467	DUDARZ Alicja	Zsp17 We Wrocławiu	00:04:07
2	1797	KWAK Kornelia	MG ULKS Młodzik Ziemia Oławska	00:04:08
3	1165	WITKOWSKA Anita	Sportowa SP Nr 46 Wrocław	00:04:11
4	1079	BEKSINSKA Karolina	Sportowa SP Nr 46 Wrocław	00:04:11
5	1429	SAWICKA Maja	Sp 66 Wrocław	00:04:12
6	1804	POPOW Alicja	MG ULKS Młodzik Ziemia Oławska	00:04:12
7	1482	JANIA Zofia	Zsp17 We Wrocławiu	00:04:18
8	1760	MILEWICZ Wiktoria	Szkoła Podstawowa Nr 80	00:04:19
9	1703	PLOTNIKOVA Olesandra	SP Nr 76 z Oddz. Sportowymi we Wrocławiu	00:04:21
10	2199	POCIEJOWSKA Iliana	Rogoź	00:04:22

KATEGORIA CH-10 (ROCZNIK 2015)

Lp.	Nr	Nazwisko i imię	Szkoła/miejscowość	Czas
1	2048	DUDA Adam	Wrocław	00:03:44
2	1468	DZIEDZIC Wojciech	Zsp17 We Wrocławiu	00:03:51
3	2049	KWIATKOWSKI Tomek	Wrocław	00:03:52
4	1125	NAWRAT Gabriel	Sportowa SP Nr 46 Wrocław	00:03:58
5	1212	GIELMUDA Antoni	SP Nr 25 w ZS-P Nr 15	00:04:01
6	1705	RAFA Wiktor	SP Nr 76 z Oddz. Sportowymi we Wrocławiu	00:04:03
7	1628	ROZMUS Filip	Sp 91 Wrocław	00:04:04
8	1252	PRUS Marcel	SP Nr 25 w ZS-P Nr 15	00:04:05
9	2124	SKRZYPEK Dawid	Lks Champion Świdnica, Witoszów Górny	00:04:07
10	1470	FILIPEK Hubert	Zsp17 We Wrocławiu	00:04:09

KATEGORIA DZ-11 (ROCZNIK 2014)

Lp.	Nr	Nazwisko i imię	Szkoła/miejscowość	Czas
1	2034	GAWLIK Nadia	Wrocław	00:03:57
2	2033	BUDNIK Malwina	Budnik Team Mks Parasol, Wrocław	00:03:59
3	1787	BORUCKA Patrycja	MG ULKS Młodzik Ziemia Oławska	00:04:01
4	1685	KUCHARCZYK Pola	SP Nr 76 z Oddz. Sportowymi we Wrocławiu	00:04:05
5	1709	SAMPLAWSKA Anna	SP Nr 76 z Oddz. Sportowymi we Wrocławiu	00:04:05
6	1112	KOZAKOWSKA Barbara	Sportowa SP Nr 46 Wrocław	00:04:05
7	1731	ZIELKE Pola	SP Nr 76 z Oddz. Sportowymi we Wrocławiu	00:04:05
8	1265	SEK Oliwia	SP Nr 25 w ZS-P Nr 15	00:04:08
9	1254	PRZYBYLSKA Emilia	SP Nr 25 w ZS-P Nr 15	00:04:08
10	1149	SOROKA Aleksandra	Sportowa SP Nr 46 Wrocław	00:04:10

KATEGORIA CH-11 (ROCZNIK 2014)

Lp.	Nr	Nazwisko i imię	Szkoła/miejscowość	Czas
1	2039	GDANIEC Tytus	Wrocław	00:03:42
2	1094	FLISIŃSKI Tobiasz	Sportowa SP Nr 46 Wrocław	00:03:46
3	1567	FURDYKON Jerzy	Sp 91 Wrocław	00:03:49
4	187	MATYSIAK Jan	Wrocław	00:03:50
5	1801	ŁUKASIK Marcel	MG ULKS Młodzik Ziemia Oławska	00:03:50
6	1930	FORYS Patryk	Mks Parasol Wrocław, Rogoź	00:03:52
7	2152	HAŁACZKIEWICZ Piotr		00:03:57
8	1782	ZALESKI Bruno	Szkoła Podstawowa Nr 80	00:03:59
9	1720	TUBEK Krzysztof	SP Nr 76 z Oddz. Sportowymi we Wrocławiu	00:03:59
10	1732	AZARKOVICH Aliaksandr	Szkoła Podstawowa Nr 80	00:04:01

KATEGORIA DZ-12 (ROCZNIK 2013)

Lp.	Nr	Nazwisko i imię	Szkoła/miejscowość	Czas
1	2181	ORZECZOWSKA Gabriela	Mks Parasol Wrocław	00:03:50
2	2191	ŁAWRYNOWICZ Marta	Mks Siechnice Sp80 Wrocław	00:03:51
3	2052	SELINA Anna	Mks Parasol Wrocław	00:03:51
4	2017	KARKULOWSKA Tola	Uks Rapid Wrocław, Raków	00:03:52
5	1121	MASZTALERZ Oliwia	Sportowa SP Nr 46 Wrocław	00:04:04
6	872	AKSAK Zuzanna	Wrocław	00:04:05
7	1089	CZARNECKA Zoria	Sportowa SP Nr 46 Wrocław	00:04:06
8	1420	PIASNY Hanna	Sp 66 Wrocław	00:04:06
9	889	WASIEŃKO Alicja	Mks Parasol Wrocław	00:04:06
10	1422	PIWOWARCZYK Małgorzata	Sp 66 Wrocław	00:04:12

KATEGORIA CH-12 (ROCZNIK 2013)

Lp.	Nr	Nazwisko i imię	Szkoła/miejscowość	Czas
1	1959	KMIOTEK Kacpi	Sp Żmigród	00:03:33
2	282	STANIOW Julian	Wrocław	00:03:39
3	1134	OTWINOWSKI Filip	Sportowa SP Nr 46 Wrocław	00:03:39
4	1441	TRZNADEL Paweł	Sp 66 Wrocław	00:03:40
5	276	WYSOCKI Dominik	Lks Górnik Wałbrzych	00:03:47
6	1395	KREJ Aleksander	Sp 66 Wrocław	00:03:53
7	1803	PIWOWARCZYK Leon	MG ULKS Młodzik Ziemia Oławska	00:03:59
8	1802	NIEDŹWIEDŹ Jakub	MG ULKS Młodzik Ziemia Oławska	00:04:01
9	1097	JACHNOWICZ Kuba	Sportowa SP Nr 46 Wrocław	00:04:01
10	1812	BENITO-MODRZEWSKI Albert	Ips (international Primary & Secondary School Of Wrocław)	00:04:09

► Utratę, Rafała Tomczaka (prezesa Stowarzyszenia Kultury Zdrowotnej i Sportu NSZZ „Solidarność”) i konferansjera Biegu Radosława Mechlińskiego, który zaraz po odebraniu medalu musiał ostro wziąć się do pracy i w swoim brawurowym stylu przeprowadzić loterię, w której czwórka uczestników zawodów wylosowała sprzęt AGD z firmy Beco. Medal otrzymał także Adam Ambroży, przewodniczący MOZ NSZZ „Solidarność” Pracowników MOPS.

W poniedziałek 15 września gościem spotkania podsumowującego tegoroczne zawody był właściciel Hotelu Wodnik Adam Piskozub. Podczas wręczenia mu medalu 45-lecia Solidarności przez przewodniczącego Kimso, przedsiębiorca zapewnił, że dolnośląska Solidarność ze swoją największą imprezą sportową w regionie, jest mile widziana i wyraził nadzieję, że jeszcze przez wiele lat nasz bieg będzie się odbywać właśnie w malowniczym terenie nad Odrą.

Zatem, do zobaczenia za rok!

MR

Zastępca przewodniczącego ZR Piotr Majchrzak

Oczekiwanie na rozstrzygnięcie loterii fantowej

Medale 45-lecia dla osób zaangażowanych w organizację Biegu

Bieg Solidarności

Najlepsze zawodniczki Memoriału Andrzeja Kańskiego

Najlepsi zawodnicy biegu memoriałowego

Radek Mechliński rozpoczyna emocjonujące losowanie

Adam Piskozub otrzymał medal od przewodniczącego K. Kimso

BIEG DZIECI

KATEGORIA DZ-5 (ROCZNIK 2020)

Lp.	Nr	Nazwisko i imię	Placówka/miejscowość	Czas
1	937	OSTROWSKA Basia	Przedszkole Nr 50 Mały Kolejarz	00:01:40
2	932	MILEWSKA Emilia	Przedszkole Nr 50 Mały Kolejarz	00:01:42
3	995	KONIECZKA Gabriela	Przedszkole Nr 56 Niezazapominajka	00:01:43
4	945	SOBOCINSKA Zuzanna	Przedszkole Nr 50 Mały Kolejarz	00:01:47
5	931	MICHAŁKIEWICZ Maja	Przedszkole Nr 50 Mały Kolejarz	00:01:50
6	1061	PEKALA Blanka	Przedszkole Nr 87 Wrocławskie Dzieciaki	00:01:51
7	924	LATYSH Sofia	Przedszkole Nr 50 Mały Kolejarz	00:01:51
8	1040	KOPACZYK Klara	Przedszkole Nr 87 Wrocławskie Dzieciaki	00:01:51
9	997	KOWALIK - Baran Rozalia	Przedszkole Nr 56 Niezazapominajka	00:01:53
10	1351	TURSKA Helena	Fingo Autorska Szkoła Podstawowa We Wrocławiu	00:01:53

KATEGORIA CH-5 (ROCZNIK 2020)

Lp.	Nr	Nazwisko i imię	Placówka/miejscowość	Czas
1	1005	ŁUKASZEWICZ Filip	Przedszkole Nr 56 Niezazapominajka	00:01:21
2	1935	JEGIER Michał	Mks Parasol Wrocław	00:01:23
3	186	MATYSIAK Szymon	Wrocław	00:01:25
4	1910	TUŁASZWILI Jakub		00:01:27
5	1000	KUJAWA-ADAMUS Jeremi	Przedszkole Nr 56 Niezazapominajka	00:01:27
6	193	SNOPCZYNSKI Adam	Wrocław	00:01:28
7	903	BIAŁAS Grzegorz	Przedszkole Nr 50 Mały Kolejarz	00:01:29
8	990	JOŃCZYK Ignacy	Przedszkole Nr 56 Niezazapominajka	00:01:29
9	959	ZĄBEK Grzegorz	Przedszkole Nr 50 Mały Kolejarz	00:01:30
10	951	WAŁOTEK Stanisław	Przedszkole Nr 50 Mały Kolejarz	00:01:31

KATEGORIA DZ-6 (ROCZNIK 2019)

Lp.	Nr	Nazwisko i imię	Placówka/miejscowość	Czas
1	2163	SZCZEPAŃSKA-FIL Oliwia	Run 4 Fun Kids Wrocław	00:01:22
2	1023	WAŚIK Łucja	Przedszkole Nr 56 Niezazapominajka	00:01:23
3	2173	MILEWICZ Weronika		00:01:24
4	930	MAZGA Zofia	Przedszkole Nr 50 Mały Kolejarz	00:01:32
5	929	MAZGA Dorota	Przedszkole Nr 50 Mały Kolejarz	00:01:33
6	934	NAWROCKA Lidia	Przedszkole Nr 50 Mały Kolejarz	00:01:33
7	909	CYBULSKA Laura	Przedszkole Nr 50 Mały Kolejarz	00:01:35
8	999	KUCZKOWSKA Kaja	Przedszkole Nr 56 Niezazapominajka	00:01:35
9	1154	KOZAKOWSKA Maria	Sportowa SP Nr 46 Wrocław	00:01:35
10	2015	KACZMAREK Zuzanna	Przedszkole Nr 41 Wrocław	00:01:38

KATEGORIA CH-6 (ROCZNIK 2019)

Lp.	Nr	Nazwisko i imię	Placówka/miejscowość	Czas
1	1005	ŁUKASZEWICZ Filip	Przedszkole Nr 56 Niezazapominajka	00:01:21
2	1935	JEGIER Michał	Mks Parasol Wrocław	00:01:23
3	186	MATYSIAK Szymon	Wrocław	00:01:25
4	1910	TUŁASZWILI Jakub		00:01:27
5	1000	KUJAWA-ADAMUS Jeremi	Przedszkole Nr 56 Niezazapominajka	00:01:27
6	193	SNOPCZYNSKI Adam	Wrocław	00:01:28
7	903	BIAŁAS Grzegorz	Przedszkole Nr 50 Mały Kolejarz	00:01:29
8	990	JOŃCZYK Ignacy	Przedszkole Nr 56 Niezazapominajka	00:01:29
9	959	ZĄBEK Grzegorz	Przedszkole Nr 50 Mały Kolejarz	00:01:30
10	951	WAŁOTEK Stanisław	Przedszkole Nr 50 Mały Kolejarz	00:01:31

INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE

Komenda Wojewódzka Policji, Wydział Ruchu Drogowego,
Komenda Miejska Policji, Wydział Ruchu Drogowego,
Komenda Miejska Policji, Wydział Prewencji,
Komisariat Policji Wrocław–Rakowiec,
Straż Miejska Wrocławia,
Liceum Ogólnokształcące nr II im. Piastów Śląskich we Wrocławiu

ORGANIZACJE ZWIĄZKOWE NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” ORAZ OSOBY, KTÓRE WSPARŁY FINANSOWO BIEG SOLIDARNOŚCI

MOZ NSZZ „S” PRACOWNIKÓW GMINY WROCŁAW;
MOZ NSZZ „S” PRACOWNIKÓW OŚWIATY I WYCHOWANIA WROCŁAW PSIE-POLE;
MOZ NSZZ „S” PRACOWNIKÓW OŚWIATY I WYCHOWANIA ZIEMI ŚRÓDKIEJ;
ZOZ NSZZ „S” PRACOWNIKÓW DOLNOŚLĄSKIEJ SPÓŁDZIELNI NIEWIDOMYCH "DOLSIN"
MOZ NSZZ „S” PKP SA
MOZ NSZZ „S” MIEJSKIE PRZEDSIĘBIORSTWO KOMUNIKACYJNE SP. Z O.O., WROCŁAW
ZOZ NSZZ „S” DOLNOŚLĄSKIE CENTRUM ONKOLOGII, PULMONOLOGII I HEMATOLOGII;
ZOZ NSZZ „S” PPG DECO POLSKA SP. Z O.O.
ZOZ NSZZ „S” DOLNOŚLĄSKIE PRZEDS. NAPRAW INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ "DOLKOM" SP. Z O.O.
MOZ NSZZ „S” PRACOWNIKÓW TELEKOMUNIKACJI
ZOZ NSZZ „S” METALIS POLSKA
ZOZ NSZZ „S” WROCŁAWSKIE ZAKŁADY ZIELARSKIE "HERBAPOL" SA
MOZ NSZZ „S” PRACOWNIKÓW OŚWIATY I WYCHOWANIA WROCŁAW KRZYKI;
ZOZ NSZZ „S” ESSITY OPERATIONS POLAND SP. Z O.O.
ZOZ NSZZ „S” PRACOWNIKÓW DELAVAL OPERATIONS SP. Z O.O.
ZOZ NSZZ „S” NADLEŚNICTWO JUGÓW
ZOZ NSZZ „S” POLITECHNIKA WROCŁAWSKA
TERENOWA ORGANIZACJA ZWIĄZKOWA NSZZ „S”
ZOZ NSZZ „S” PGE ENERGETYKA KOLEJOWA S.A. ZAKŁAD DOLNOŚLĄSKI
ZOZ NSZZ „S” PRACOWNIKÓW SANTANDER BANK POLSKA
ZOZ NSZZ „S” UNIwersytecki Szpital Kliniczny im. J. MIKULICZA-RADECKIEGO
MOZ NSZZ „S” PRACOWNIKÓW OCHRONY ZDROWIA ZIEMI KŁÓDZKIEJ
ZOZ NSZZ „S” GKN DRIVELINE POLSKA SP. Z O.O.
MOZ NSZZ „S” OŚRODKÓW POMOCY SPOŁECZNEJ
ZOZ NSZZ „S” NESTLE PURINA MANUFACTURING OPERATIONS POLAND SP. Z O.O.
MOZ NSZZ „S” BEKO POLAND MANUFACTURING SP. Z O.O.
ZOZ NSZZ „S” ARCHIMEDES SA
MOZ NSZZ „S” UNIwersytet Medyczny im. PIASTÓW ŚLĄSKICH
DOROTA ZAJĄC
ZOZ NSZZ „S” PGE ENERGETYKA KOLEJOWA SA
MOZ NSZZ "S" DWÓJKA WROCŁAWSKA

Turniej siatkówki plażowej

Partner Biegu zapewnił wodę dla spragnionych

Medale dla uczestników biegu

Pyszna smakowa kranówka cieszyła się powodzeniem

Strefa Decathlon odwiedzana przez rodziny

Stoisko EcoSystem obiegane przez najmłodszych

Także namiot MOPS przyciągał zainteresowanych

Jak co roku obecny był TransGourmet Selgros

W biegu wzięła udział mocna ekipa związkowców z ZF CV Systems Poland Wrocław

KOMITET ORGANIZACYJNY OBCHODÓW 45. ROCZNICY POWSTANIA NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

Metropolita Wrocławski
Abp Józef Kupny

Wojewoda Dolnośląski
Anna Żabska

Prezydent Wrocławia
Jacek Sutryk

DOLNY ŚLĄSK
Marszałek Woj. Dolnośląskiego
Paweł Gancarz

Dyrektor Ośrodka „Pamięć i Przyszłość”
Andrzej Jerie

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział we Wrocławiu

Dyrektor Oddziału IPN we Wrocławiu
Kamil Dworaczek

Zakład
Narodowy
im. Ossolińskich

Dyrektor Zakładu Narodowego im. Ossolińskich
Łukasz Kamiński

Prezes Zarządu MPK we Wrocławiu
Witold Woźny

Przewodniczący ZR Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność”
Kazimierz Kimso

PARTNERZY BIEGU

#PijKranówkę

POLSKIE KOLEJE PAŃSTWOWE
Spółka Akcyjna

Wrocław miasto spotkań

SPONSORZY BIEGU

Wrocław miasto spotkań

DOZAMEL

TOYOTA
MANUFACTURING PL

#PijKranówkę

**Już 45% wrocławian
pije kranówkę
zamiast wody
butelkowanej.**

**Wybierając kranówkę,
ograniczasz zużycie
plastiku
i troszczysz się
o środowisko.**

www.pijkranowke.pl

Nauczycielski urlop dla poratowania zdrowia – zawiedzione nadzieje ostatniej nowelizacji

Urlop dla poratowania zdrowia stanowi okres nieświadczenia pracy z zachowaniem za ten czas prawa do wynagrodzenia zasadniczego oraz dodatku za wysługę lat.

Prawo nauczyciela do ubiegania się o urlop dla poratowania zdrowia znajduje swoje normatywne umocowanie w art. 73 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. 2024 poz. 986).

Powyższe prawo stanowi oczywiście formę pewnego rodzaju przywileju nauczycielskiego, który obok nauczycielskich urlopów wypoczynkowych trwających dłużej niż kodeksowe oraz określonego pensum nauczycielskiego jest często przedmiotem nieuprawnionej krytyki. Warto więc w tym miejscu przypomnieć, że instytucja urlopu dla poratowania zdrowia ma na celu nie tylko zapewnienie nauczycielowi pewnego okresu czasu, kiedy będzie mógł odzyskać zdrowie do dalszego pełnienia obowiązków nauczyciela, ale również stanowi obronę interesu publicznego systemu oświaty, sprowadzającego się do jak najdłuższego utrzymywania w tym systemie nauczycieli (w przeszłości częściej zdarzały się okresy, kiedy wykształconych nauczycieli brakowało, niż kiedy było ich za dużo).

Urlop dla poratowania zdrowia stanowi okres nieświadczenia pracy z zachowaniem za ten czas prawa do wynagrodzenia zasadniczego oraz dodatku za wysługę lat.

Prawo do urlopu dla poratowania zdrowia ulegało licznym modyfikacjom. Polski ustawodawca wielokrotnie uszczegółowił to prawo lub wprowadzał reżimy ograniczające je. Tak było, kiedy zareagowano na praktykę korzystania z tego prawa w sposób ciągły (wprowadzono ustawy obowiązujące co najmniej rocznej przerwy pomiędzy urlopami), zastrzeżono kryterium zdrowotne (już nie każda choroba daje podstawę do uzyskania urlopu zdrowotnego), ograniczono liczbę lekarzy, którzy wystawiają zaświadczenie o zasadności udzielenia urlopu zdrowotnego (obecnie są to tylko lekarze medycyny pracy).

Na gruncie treści art. 73 Karty Nauczyciela powstało i powstaje wiele rozbieżnych stanowisk i interpretacji. Jedną z wątpliwości rodził zbieg prawa do urlopu dla poratowania zdrowia z prawem do urlopu wypoczynkowego. Długo obowiązywał utrwalony w orzecznictwie pogląd, że roczny

urlop zdrowotny pochłania urlop wypoczynkowy za dany rok kalendarzowy. Powyższa materia stała się nawet przedmiotem rozważań Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości: „Ratując zdrowie, nauczyciel nie traci prawa do wypoczynku – tak uznał Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, odpowiadając na pytanie prejudy-

prawa do urlopu dla poratowania zdrowia. Chodzi mianowicie o zbieg prawa do nauczycielskiej emerytury i prawa do urlopu dla poratowania zdrowia.

Przed ostatnią nowelizacją art. 73 ust. 2 Karty Nauczyciela brzmiał następująco: „Nauczycielowi, któremu do nabycia prawa do emerytury brakuje mniej niż

Nauczyciele nadal nie są zadowoleni z nowych regulacji prawnych

roczny urlop dla poratowania zdrowia nie może być udzielony na okres dłuższy niż do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym nauczyciel nabywa uprawnienia emerytalne”. Na gruncie powyższego zapisu nie budziło wątpliwości, że prawo do podstawowej emerytury (mężczyzna 65 lat i kobieta 60 lat) uniemożliwia skorzystanie z prawa do urlopu zdrowotnego. Jest to logiczna konsekwencja celu, jaki ma spełnić urlop zdrowotny. Wątpliwości dotyczą jednak kwestii różnego rodzaju wcześniejszych emerytur. W tym zakresie kilkakrotnie wypowiadał się Sąd Najwyższy, gruntując pogląd, że wcześniejsze emerytury, których prawo wynika z zapisów Karty Nauczyciela uniemożliwiają skorzystanie z urlopu zdrowotnego.

Wydawało się, że ta linia orzecznictwa stanowi już aspekt historyczny, zważywszy na fakt wygaszenia w Karcie Nauczyciela zakresu podmiotowego (czyli osób), które z tych wcześniejszych emerytur mogły skorzystać.

1 września 2024 roku weszły w życie przepisy reaktywujące nauczycielską emeryturę stażową (do-

dano w Karcie Nauczyciela art. 88a, gwarantującą prawo do wcześniejszej emerytury), tym samym aktualne stały się orzeczenia o kolizji pomiędzy wcześniejszą emeryturą nauczycielską a prawem do urlopu dla poratowania zdrowia. Prawo do urlopu zdrowotnego stracili nauczyciele, którzy zamierzali z niego skorzystać pod koniec swojej aktywności zawodowej rozumianej jako osiągnięcie podstawowego wieku emerytalnego, bowiem stali się uprawnieni do emerytury stażowej.

Na gruncie zaistniałego problemu podjęto prace nad nowelizacją Karty Nauczyciela, która to nowelizacja miała zagwarantować tej grupie nauczycieli prawo do urlopu zdrowotnego.

Ostatecznie w obrocie prawnym znalazła się ustawa z dnia 25 lipca 2025 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2025

poz. 1160), która z dniem 1 września 2025 roku zmieniła brzmienie art. 73 ust. 2 KN w ten sposób, że wyrazy „urlop dla poratowania zdrowia” zastąpiła wyrazami „urlop dla poratowania zdrowia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1”.

Obecnie art. 73 ust. 2 NK ma brzmienie: „Nauczycielowi, któremu do nabycia prawa do emerytury brakuje mniej niż rok, urlop dla poratowania zdrowia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nie może być udzielony na okres dłuższy niż do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym nauczyciel nabywa uprawnienia emerytalne”.

Brzmienie art. 73 ust. 1 KN jest następujące: „Nauczycielowi zatrudnionemu w pełnym wymia-

rze zajęć na czas nieokreślony, po przepracowaniu nieprzerwanie co najmniej 7 lat w szkole w wymiarze nie niższym niż 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć, dyrektor szkoły udziela urlopu dla poratowania zdrowia: 1) w celu przeprowadzenia zaleconego leczenia: a) choroby zagrażającej wystąpieniem choroby zawodowej lub b) choroby, w której powstaniu czynniki środowiska pracy lub sposób wykonywania pracy odgrywają istotną rolę; lub 2) na leczenie uzdrowiskowe lub rehabilitację uzdrowiskową – w wymiarze nieprzekraczającym jednorazowo roku”.

Z zestawienia treści art. 73 ust. 1 KN i art. 73 ust. 2 KN jasno wynika, że nauczyciele mający prawo do emerytury (zarówno podstawowej, jak i wcześniejszej) nabyli możliwość uzyskania urlopu dla poratowania zdrowia, ale tylko na okres leczenia uzdrowiskowego lub rehabilitacji uzdrowiskowej.

W tym miejscu dochodzimy do uzasadnienia użytego w tytule niniejszego artykułu zwrotu „zawiedzione nadzieje”. Środowisko nauczycielskie oczekiwało od ustawodawcy zapisu, który gwarantowałby nauczycielom z prawem do wcześniejszej nauczycielskiej emerytury stażowej prawo do skorzystania z urlopu zdrowotnego we wszystkich trzech aspektach, w wymiarze jednorazowo do roku, zamiast tego uzyskali prawo do urlopu zdrowotnego maksymalnie kilkutygodniowego (tyle zazwyczaj trwa leczenie uzdrowiskowe).

Przyjęta nowelizacja Karty Nauczyciela w aspekcie prawa do urlopu dla poratowania zdrowia jest korzystna dla nauczycieli w stosunku do poprzedniego stanu prawnego, jednak rozbiega się z pierwotnymi deklaracjami.

SŁAWOMIR POŚWISTAK

KIEROWNIK DZIAŁU EKSPERCKIEGO

REGIONU DOLNY ŚLĄSK

NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

BEZPŁATNA PORADA PRAWNA

W siedzibie Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” we Wrocławiu (pl. Solidarności 1/3/5) członkowie Związku i ich rodziny mogą uzyskać bezpłatną poradę prawną z zakresu prawa cywilnego i rodzinnego. Porady udzielane są w drugi i czwarty czwartek miesiąca w godz. 11-13. Zainteresowanych prosimy o uprzednie telefoniczne zgłoszenie do Działu Eksperskiego (503 920 873), co usprawni udzielenie porady.

Transformacja czy mistyfikacja?

Podczas 34. Forum Ekonomicznego w Karpaczu odbyła się prezentacja przygotowanego przez Solidarność raportu dotyczącego skutków wprowadzenia programu ETS 2.a

Bartłomiej Mickiewicz, zastępca przewodniczącego NSZZ „Solidarność” przedstawił założenia raportu o systemie ETS 2.

O szczegółach tego zagadnienia mówili: zastępca przewodniczącego NSZZ „Solidarność” Bartłomiej Mickiewicz oraz eksperci debaty pt. „Wielka transformacja czy wielka mistyfikacja – co dalej z Zielonym Ładem?”, którą poprowadził dr Adam Chmielecki, dyrektor operacyjny Fundacji Promocji Solidarności.

Powiedzmy na początku wszystkim, którzy tego tematu nie znają, czym jest w ogóle system ETS. Został on wprowadzony przez Unię na początku XXI w. w celu ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, które według animatorów tego systemu mogą doprowadzić do zmiany klimatu. Tyle że poza Europą zajmującą około 7,5% powierzchni lądów świata nikt tym na poważnie się nie zajmuje z USA, Chinami i innymi krajami na czele.

Europa sama niszczy konkurencyjność swojej gospodarki, a najbardziej ten model uderzy w takie kraje jak Polska.

Wdrażanie EU ETS przebiega w czterech etapach, stanowiących okresy rozliczeniowe, w których państwa członkowskie opracowują krajowe plany rozdziału uprawnień, uwzględniając stopniowe zmniejszanie wielkości emisji zgodnie z zaplanowanymi limitami. I tak – etap I trwał od 2005 r. do 2007 r. (faza pilotażowa), etap II – od 2008 r. do 2012 r., etap III – od 2013 r. do 2020 r. A obecnie mamy etap IV – od 2021 r. do 2030 r. (podzielony na dwa pięcioletnie podokresy: 2021–2025 oraz 2026–2030).

Dla każdego z wydzielonych etapów założono stopień redukcji emisji, określany m.in. na podstawie wielkości emisji z instalacji w całej wspólnocie w poszczególnych okresach poprzedzających dany

etap. Na podstawie opracowanych krajowych planów rozdziału uprawnień określone są pule uprawnień do emisji dla poszczególnych branż, wielkość przydziału uprawnień darmowych oraz przydział uprawnień dla poszczególnych instalacji.

Najbliższe lata to zakładane wdrożenie EU ETS2, który swoim zasięgiem obejmie również budownictwo, drogownictwo i transport, a także dotyczyć będzie procesów technologicznych prowadzonych w innych branżach przemysłu, nieuwzględnionych dotychczas w systemie handlu uprawnieniami.

I o tym, o konsekwencjach ETS 2, mówili właśnie w Karpaczu eksperci Solidarności.

Bartłomiej Mickiewicz zastępca przewodniczącego NSZZ „Solidarność” zaprezentował raport pt. „Energia. Transport. Społeczeństwo – wpływ systemu ETS 2 na gospodarkę Polski”.

W raporcie czytamy m.in.: „W latach 2020–2022 cena uprawnień do emisji gwałtownie wzrosła. Z poziomu dwudziestu kilku euro do ponad 100 euro. By ustabilizować się na

około 70–80 euro za tonę. Wzrostu tego nie można zakwalifikować do normalnych wahań cen i nosi on znamiona bańki cenowej, co zostało potwierdzone właściwymi testami statystycznymi. Konsekwencje wzrostu cen uprawnień odczuwają liczne branże. W tym ciepłownie, które z jednej strony ponoszą rynkowe koszty działalności, a z drugiej ich przychody są regulowane.

Jednocześnie naliczone są im kary za nierozliczenie uprawnień w terminie. Mimo sygnałów płynących od strony biznesu decydenci unijni zdecydowali się prowadzić od 2027 r. system ETS 2, który obejmie między innymi transport drogowy i emisje ciepłownictwa, których nie uwzględniał jego poprzednik. Analitycy wskazują, że już za kilka lat po wejściu w życie ETS 2 cena uprawnień wzrostu może kilkukrotnie, a nawet przekroczyć 200 euro za tonę. System ETS obejmie: elektrownie, elektrociepłownie, ciepłownie, stalownie, produkcję cementu i wszelkie instalacje korzystające ze spalania paliw kopalnych

Uczestnicy panelu dyskusyjnego dotyczącego konsekwencji wprowadzenia opłat emisyjnych

w toku podstawowej działalności.

Przewiduje się, że podwyżki cen paliw wyniosą dla benzyny od 0,54 do 1,48 na litr, dla diesla 0,63 do 1,71 na litr, dla LPG od 0,39 do 1,07 na litr.

Bartłomiej Mickiewicz zwracał uwagę na wady konstrukcyjne ETS powielone również w kolejnym projekcie, zasady naliczania opłat i możliwych scenariuszy

wzrostu cen uprawnień, wpływ komponentu transportowego i ciepłowniczego na ceny paliw, ciepła i energii. Dokonał też porównania kosztów dla Polski i innych krajów UE, z uwzględnieniem różnic w zamożności społeczeństw. Przeanalizował ponadto skutki społeczno-gospodarcze wprowadzenia systemu ETS2: zagrożenia dla przedsiębiorstw, spadek dochodów samorządów oraz ryzyko ograniczenia realnej dekarbonizacji, a także wpływ ETS 2 na życie zwykłych obywateli.

Podczas debaty dr Adam Chmielecki, dyrektor operacyjny Fundacji Promocji Solidarności mówił: – Trudno wyobrazić sobie bardziej palącą kwestię w debacie publicznej. Transformacja energetyczna z jednej strony wpływa na bezpieczeństwo państwa i gospodarkę, a z drugiej strony na życie każdego obywatela i każdego pracownika, szczególnie pracowników branż, na które wpływa ta polityka. Być może jednak coś się w tym obszarze zmienia – Donald Trump zapowiedział powrót do paliw kopalnych słowami: „Drill, baby drill”, do tej idei nawiązał także polski prezydent dr Karol Nawrocki, formułując hasło: „Fedrować, wydobywać i rozwijać gospodarkę”.

George Simion, rumuński polityk, współzałożyciel i lider Sojuszu na rzecz Jedności Rumunów wyraził wdzięczność za zaproszenie go do wzięcia udziału w dyskusji

gospodarki. Jesteśmy zdania, że najbardziej rozsądne jest pozyskiwanie energii z różnych źródeł – OZE, węgla i atomu, apelując jednocześnie o wspólną walkę z „szaleństwem polityki klimatycznej”.

Była minister klimatu i środowiska, ekonomistka Anna Łukaszewska-Trzeciakowska stwierdziła w swoim wystąpieniu, że „polityka klimatyczna musi się zmienić albo Europa zbankrutuje”. – Mamy określoną ilość pieniędzy, określone potrzeby społeczne i transformację energetyczną jako trzeci wierzchołek tego trójkąta. Transformacja energetyczna to nie jest prawo zapisane w kamiennych tablicach ani żadne prawo naturalne. To nie jest coś, co występuje w naturze, ale efekt pewnych uzgodnień państw UE.

Były pełnomocnik rządu ds. polityki klimatycznej, poseł Paweł Sałek zwrócił w swoim wystąpieniu uwagę na to, że polityka Zielonego Ładu ma bardzo niewielki mandat społeczny, a tymczasem ETS 2 dotyczy bezpośrednio wszystkich obywateli, którzy w jakikolwiek sposób użytkują paliwa węglowodorowe.

Michał Ossowski, redaktor naczelny „Tygodnika Solidarność”, wskazał, że Solidarność od wielu lat bada wpływ polityki klimatycznej UE na społeczeństwo i gospodarkę, a efektem tych badań stało się przygotowanie raportów na ten temat oraz przeprowadzenie kampanii społecznej, która przełamała pewne

tabu istniejące wcześniej wokół tego tematu. – Absurdy polityki klimatycznej dostrzega coraz więcej ludzi. Z naszego raportu wynika, że jedynie 3% społeczeństwa chce wprowadzenia Zielonego Ładu w jego obecnym kształcie. Mamy tu zatem do czynienia z coraz większym rozmięciem się działań władzy z oczekiwaniami społecznymi. Liczymy na to, że zdrowy rozsądek jednak zwycięży.

Podsumowując debatę, Bartłomiej Mickiewicz powiedział, że związek zawodowy Solidarność traktuje ten program jako ideologię Zielonego Ładu i na to się nie zgadza i zamierza w dalszym ciągu w tej mierze kształtować świadomość społeczną, głośno mówiąc o antyspołecznych i antypracowniczych konsekwencjach polityki Unii Europejskiej.

JANUSZ WOLNIAK

SPOŁECZNE

Spotkania polskiego Prezydenta

Na początku września br. Prezydent RP Karol Nawrocki odbył szereg zagranicznych wizyt. Na zaproszenie Donalda Trumpa gościł w Białym Domu. Przywódcy Polski i Stanów Zjednoczonych rozmawiali o bezpieczeństwie w kontekście współpracy militarnej, energetycznej, a także ekonomicznej w odniesieniu do Inicjatywy Trójmorza.

Z kolei w Rzymie spotkał się z premier Włoch Giorgią Meloni. Wśród tematów było bezpieczeństwo w kontekście agresywnej polityki rosyjskiej, a także umowa handlowa Unia Europejska–Mercosur.

Prezydent RP Karol Nawrocki złożył także wizytę w Watykanie, gdzie wraz z rodziną oraz delegacją zostali przyjęci na audiencji przez Papieża Leona XIV. Prezydent RP zaprosił Ojca Świętego do złożenia wizyty w Polsce.

W Republice Litewskiej Prezydent RP Karol Nawrocki spotkał się nie tylko z prezydentem Gitanasem Nausėdą, ale także z przedstawicielami polskiej społeczności.

Rosyjskie drony nad Polską

Wojsko Polskie zestrzeliło kilka z około dwudziestu dronów nad Polską po tym, jak w nocy z 9 na 10 września br. przestrzeń powietrzna została wielokrotnie naruszona.

Wlot dronów nad Polskę wywołał reakcję w Stanach Zjednoczonych. Republikański kongresmen Joe Wilson oświadczył na X, że wtargnięcie rosyjskich dronów w polską przestrzeń to akt wojny i wezwał prezydenta Trumpa do przyjęcia sankcji, które doprowadzą Rosję do bankructwa.

Rekordy wrocławskiego lotniska

Port Lotniczy Wrocław bije kolejne rekordy. W pierwszym półroczu 2025 r. lotnisko obsłużyło dokładnie 2 306 644 pasażerów, co oznacza wzrost o 15% w porównaniu z tym samym okresem ubiegłego roku. Czerwiec okazał się absolutnie przełomowy – w ciągu 30 dni przez terminal przewinęło się aż ponad 553 tysiące podróżnych, co jest najlepszym miesięcznym wynikiem w historii wrocławskiego portu.

Najbardziej dynamicznie rozwija się jednak ruch czarterowy – niemal 379 tysięcy podróżnych to wynik lepszy aż o 25% niż rok wcześniej.

Nowe połączenia kolejowe na Dolnym Śląsku

Samorząd Województwa Dolnośląskiego ogłosił odbudowę linii kolejowej do Łądko-Zdroju i Stronia Śląskiego. Zakończenie prac rewitalizacyjnych planowane jest na koniec 2027 r., kiedy to pociągi Kolei Dolnośląskich ponownie ruszą w trasę. Dzięki tej inwestycji przejazd ze Stronia Śląskiego do Wrocławia Głównego – z jedną przesiadką – zajmie mniej niż dwie godziny.

Dożynki Wojewódzkie w Wądrożu Wielkim

W pierwszą niedzielę września w Wądrożu Wielkim w powiecie jaworskim odbyły się tegoroczne Dożynki Wojewódzkie. Tegoroczna edycja połączona została z X Festiwalem Kultury Wsi Polskiej. To święto rolników i mieszkańców – hołd dla ich pracy, kultura wspólnego świętowania i bogactwo dolnośląskiej wsi. W wydarzeniu uczestniczył Zarząd Województwa Dolnośląskiego.

Dożynki stanowiły wyjątkowe podsumowanie duchowej i symbolicznej wartości zniw, łącząc pokolenia i ukazując dumę z dolnośląskiej wsi. Na zaproszenie marszałka Pawła Gancarza i zarządu województwa dolnośląskiego oraz wójta Elżbiety Jedleckiej do Wądroża Wielkiego przybyły tłumy gości z całego regionu. Starostami uroczystości zostali Maria i Wojciech Krascecy.

KULTURALNE

Literacka Nagroda Angelus i Silesius

Przed nami 20. edycja Literackiej Nagrody Europy Środkowej Angelus. Laur trafi do najważniejszych pisarzy z naszej części Europy. Na autorkę lub autora zwycięskiej książki czeka wyróżnienie w wysokości 150 tys. zł, a wszyscy finaliści otrzymają po 5 tys. zł za nominację. Przyznawana jest też nagroda za tłumaczenie – 40 tys. zł.

Nazwisko laureatki bądź laureata tegorocznej edycji poznamy w sobotę 18 października podczas wspólnej gali Literackiej Nagrody Europy Środkowej Angelus i Wrocławskiej Nagrody Poetyckiej Silesius.

Tydzień Kultury Węgierskiej

Muzeum Pana Tadeusza, Oddział Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, Rynek 6, we Wrocławiu, zaprasza od 30 września do 3 października br. na Tydzień Kultury Węgierskiej. O literaturze polskiej na Węgrzech oraz węgierskiej w Polsce porozmawiają

wybitne tłumaczkę klasyków i współczesnych autorów: Márta Éles, Irena Makarewicz i Noémi Petneki.

WKS Śląsk Wrocław Futsal Bez Barrier – Wicemistrzami Świata!

Polski futbol integracyjny odniósł historyczny sukces! Drużyna WKS Śląsk Wrocław Futsal Bez Barrier (klub sportowy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną) zdobyła wicemistrzostwo świata w międzynarodowym turnieju Genuine World Cup – Klubowych Mistrzostwach Świata w piłkę nożną osób z niepełnosprawnościami, który odbył się w Houston w Stanach Zjednoczonych między 27 lipca a 2 sierpnia 2025 r.

Turniej, skierowany do osób z niepełnosprawnościami zgromadził aż 38 zespołów z całego świata (21 Klubów Bez Barrier z Europy), promując ideę sportu bez barier, równości i integracji. Reprezentanci wrocławskiego klubu pokazali nie tylko wysoki poziom sportowy, ale także ogromne zaangażowanie, wolę walki i serce do gry.

Spotkanie autorskie Stanisława Srokowskiego

Klub Muzyki i Literatury we Wrocławiu zaprasza na prezentację książki Stanisława Srokowskiego pt. „Ruska miłość” 25 września (czwartek) 2025 r. o godz. 16:00. Wstęp wolny.

Spotkanie zostało przygotowane dla członków Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich.

Stanisław Srokowski to pisarz, poeta, dramaturg i publicysta. W swoich powieściach, np. „Ukraiński kochanek” (2008), „Zdrada” (2009) oraz w zbiorze opowiadań „Nienawiść” (2006) nawiązuje do tragicznych wydarzeń z czasu II wojny światowej, kiedy to ziemie wschodnie II Rzeczypospolitej ogarnęła fala ludobójstwa, dokonywanego przez ukraińskich nacjonalistów na Polakach, a także na Ormianach, Czechach i Cyganach. Na kanwie „Nienawiści” powstał w 2016 r. znakomity film Wojciecha Smarzowskiego „Wołyń”.

Poezja śpiewana

Klub muzyczny Stary Klasztor zaprasza miłośników poezji śpiewanej na spotkanie z legendą Krainy Łagodności. 28 września na scenie Sali Gotyckiej wystąpi Wolna Grupa Bukowina.

Wolna Grupa Bukowina – polska grupa muzyczna z nurtu poezji śpiewanej powstała na początku lat 70. XX w. Wolna Grupa Bukowina zadebiutowała w 1971 r. na Gieldzie Piosenki Turystycznej w Szklarskiej Porębie. Wolna Grupa Bukowina stale, od ponad 50 już lat, z nieustającym powodzeniem koncertuje w Polsce, zdobywając sobie coraz to nowe pokolenia wiernych słuchaczy. Stała się obecnie na polskiej scenie muzycznej zjawiskiem trwałym i znaczącym. Obecny skład Wolnej Grupy Bukowina to: Grażyna Kulawik – śpiew, Wojciech Jarociński – śpiew, gitara, Wacław Juszczyński – śpiew, gitara, Marek Zarankiewicz – instrumenty perkusyjne, Krzysztof Żesławski – gitara basowa.

Koncerty historyczne Romana Kowalczyka

Instytut Pamięci Narodowej we Wrocławiu zaprasza na cykl koncertów „Solidarni, nasz jest ten dzień”. Śpiew i komentarz historyczny Roman Kowalczyk, akompaniament Krzysztof Żesławski. Wstęp na wydarzenia jest bezpłatny. Terminy i miejsca koncertów we wrześniu: środa, 17 września, godzina 18:00, Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu (pl. Zamkowy 1); czwartek, 18 września, godzina 18:30, Parafia św. Klemensa w Głogowie (ul. Sikorskiego 23); niedziela, 21 września, godzina 16:00, Parafia MBCz w Lubinie (ul. Kołłątaja 4); czwartek, 25 września, godzina 17:00, Gminne Centrum Kultury i Sztuki w Trzebnicy (ul. Prusicka 12).

Piosenki internowanych w Zajeźdni

„Piosenki Internowanych w Nowym Brzmieniu” to wydanie artystyczne, które łączy muzykę, pamięć historyczną oraz nowoczesną formę artystyczną w celu przywrócenia współczesnej świadomości nieznanego, a niezwykle istotnego fragmentu dziedzictwa związanego z ruchem Solidarność w Polsce.

W okresie stanu wojennego (1981–1983) wielu działaczy opozycji zostało internowanych. W trudnych warunkach ośrodków odosobnienia, mimo cenzury i ograniczeń, tworzone piosenki – ironiczne, refleksyjne, satyryczne. Stanowiły one nie tylko formę ekspresji emocji i myśli internowanych, ale też ważne narzędzie solidarności i podtrzymywania ducha wspólnoty. Utwory te opracowane w bardziej współczesnej, odświeżonej formie, wykonują trzej doświadczeni muzycy: Janusz Kasprowicz, Stanisław Marinczenko i Bogdan Bińczak (multiinstrumentaliści) z wykorzystaniem wielu instrumentów (naprzemiennie): gitary akustyczne, sekcja rytmiczna (instrumenty perkusyjne), gitara basowa, gitara elektryczna, akordeon, pianino, trzy wokale. Narratorem wydarzenia będzie doświadczony aktor Leszek Zduń – aktor telewizyjny, teatralny, filmowy, dubbingowy, reżyser, autor scenariuszy, lektor.

Na koncert zaprasza Centrum Historii Zajeźdni Wrocław, ul. Grabiszyńska 184, 28 września 2025, niedziela, godz. 18:00.

Opracował Janusz Wolniak

Obudzić się z letargu albo zginąć

W maju zespół Lombard nagrał utwór „Mój kawałek ziemi i nieba”. Są w nim takie słowa: „Wiatr zmian burzy nasz świat, tak z trudem odbudowany/ Wiatr zmian podzielił nas, na tych lewych i prawych”. Prosta diagnoza ukazująca to, co widzimy na co dzień. Autor muzyki do słynnego, do dziś wywołującego dreszcze, szlagieru „Przeżyj to sam”, Grzegorz Stróziński wraz z obecną wokalistką Martą Cugier nie spoczęli na laurach. Ten ostatni utwór też ma szansę powszechnie zaistnieć, ale czy wybudzi zwaśnione plemiona z letargu? W zakończeniu piosenki autorka strawestowała słowa hymnu narodowego: „Mówię Wam, jeszcze Polska – nie zginęła, Mówię Wam, kiedy my żyjemy dla niej”. Odwołała się też do „Przesłania Pana Cogito” Zbigniewa Herberta w słowach: „Idź wyprostowany pośród tych co na kolanach, Idź, choć będą pluć Ci prosto w twarz, Głośno się z Ciebie śmiać”.

Dzisiaj taki patriotyzm jest w wielu środowiskach mało popularny. O wiele częstsza jest postawa zaciętrzewienia, rzucania kalumnii i powszechnego oczerniania ludzi zwanego hejtowaniem.

Na szczęście w przestrzeni publicznej są jeszcze artyści, nie tylko tacy jak członkowie zespołu Lombard, nie mogący pogodzić się z tym, że Polak Polakowi wilkiem, a nie bratem. Podczas galowego koncertu w trakcie Forum Ekonomicznego w Karpaczu wystąpiła Justyna Steczkowska. Przed wykonaniem ostatniej piosenki na bis wygłosiła krótkie orędzie do zebranych prosząc, by przestali się nienawidzić i zwalczać nawzajem. Zilustrowała to brawurowym wykonaniem nieśmiertelnej piosenki Czesława Niemena „Dziwny jest ten świat”. Wszyscy bili brawa, ale czy do wszystkich te słowa dotarły?

Mamy nowego prezydenta. Od pierwszego dnia sprawowania urzędu, od dnia zaprzysiężenia widać jak wielką energią emanuje, jak wyraża się w sposób jasny i dobitny. Niestety, nie jest to w smak rządzącym elitom. Chcieliby, aby prezydent Polski był jedynie „strażnikiem żyrandola” i podpisywał jak leci wszystkie ustawy.

Mamy też nowego ministra, nomen omen, sprawiedliwości, który tyle ma z nią wspólnego, co premier Tusk z otwartym sercem, którego symbol na piersi nosi. Posprzątać ten bałagan, jaki ta obecna ekipa rządowa zostawi państwu, nie będzie łatwo. Marzy mi się coś w rodzaju nowego okrągłego stołu, ale nie takiego jak w 1989 roku, kiedy elity dogadywały się kosztem ludzi. Takiego, który wyznaczyłby w pań-

stwie polskim nową cezurę, z nową przejrzystą konstytucją, podziałem władzy niekwestionowanym przez nikogo. Tylko czy to jest możliwe, kiedy Unia z każdym dniem próbuje zawłaszczyć nasze prawa?

W Europie widać powolne, ale jednak przebudzenie z panującego letargu. Do ludzi z trudem, bo z trudem, ale zaczyna przenikać świadomość, że polityką trzeba się interesować i podczas wyborów, nie oddawać głosów tylko na tych ładnie uczesanych i wyfiokowanych. Inaczej za chwilę zaczną nam nie tylko zaglądać do naszych domów, co już się dzieje, ale do naszych garnków. Urzędnicy unijni, czytaj lewacka ideologia, rządzi niczym komuniści za Stalina, a teraz Kim Dzong Una. Nakazują rolnikom co mogą, a co nie mogą uprawiać, konsumentom, czym mają się żywić, przedsiębiorcom, co mogą produkować, użytkownikom aut, jakimi pojazdami mają jeździć, itd.

Regulacje unijne są już od lat przedmiotem żartów i kpin, ale o dziwo, ludzie dalej wybierają polityków, którzy to wszystko akceptują.

Solidarność przestrzega przed wprowadzeniem polityki Zielonego Ładu, przed nowym pakietem obowiązkowych opłat emisyjnych, przed umową Mercosur, czyli tanią i pozbawioną norm żywnością z Ameryki Południowej. Jeśli społeczeństwa Europy, w tym Polski, nie zahamują w demokratycznych wyborach tych procesów, ludziom w przyszłości pozostanie już tylko wyjście na ulice. Tak się już działo w Niemczech, gdzie rolnicy masowo protestowali, we Francji, ruch żółtych kamizelek, a teraz w Anglii, Hiszpanii i Portugalii, też ludzie wyszli na ulice protestując przeciwko niekontrolowanemu napływowi emigrantów.

Jakby tego wszystkiego było mało, to wojna za naszą wschodnią granicą coraz bardziej się do nas zbliża. Potrzeba było dopiero ruskich dronów nad naszym niebem, by politycy zamiast gadać o ochronach, zaczęli ich szukać, a przecież trzeba by zbudować. Nie mamy jeszcze uzbrojonej armii zdolnej stawić czoła Rosjanom bez wsparcia NATO. Mamy za to nadal podzielone na pół społeczeństwo, które w momencie ataku dronów usłyszało jak rzekomo na piątkę zdaliśmy egzamin, bo z 19 dronów 4 udało nam się zestrzelić. A teraz trwa spór czy dach w domu w Wirykach, którego ludzie cudem ocalili zniszczył putinowski dron czy rakieta z polskiego F-16.

I w takim to miejscu jesteśmy jesienią Anno Domini 2025.

Janusz Wolniak

Prezentowane w felietonie treści i poglądy należą do autora, nie są oficjalnym stanowiskiem Redakcji.

Zdjęcia, które ocaliły prawdę

Archiwalne zdjęcia z Wąwolnicy (województwo lubelskie) odsłaniają dramat sprzed niemal 80 lat. W 1946 r., rok po wojnie, Milicja Obywatelska, KBW i UB spacyfikowały wieś, która wspierała podziemie niepodległościowe. Podpalono domy, a winę zrzucano na żołnierzy podziemia. Wydarzenie utrwalił przypadkowo obcokrajowiec.

Te zdjęcia to absolutny unikat. Ubęcy tuż po wojnie spalili więcej wsi, lecz żadna inna pacyfikacja nie została w taki sposób udokumentowana. Na fotografiach widać uciekających z dobytkiem ludzi. W popłochu – jak podczas niemieckich akcji odwetowych.

Wieś osaczona

Pacyfikacja Wąwolnicy dotknęła 197 rodzin. Spłonęło 101 domów i 347 zabudowań gospodarczych. Żywcem spaliły się dwie osoby, jedna zmarła na atak serca, szereg osób odniosło ciężkie lub lżejsze oparzenia. Jedna osoba wskutek wstrząsu nerwowego dostała pomieszczenia zmysłów. W płomieniach zginęło 467 zwierząt.

Wieś została spalona za „sympatyzowanie” z podziemiem antykomunistycznym. W protokole

Komisji Administracji i Bezpieczeństwa Krajowej Rady Narodowej z 24 maja 1946 roku zapisano: „2 maja, około godziny 13. do Wąwolnicy przyjechało 25 funkcjonariuszy Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego z Puław. Według doniesienia w miejscowości miał ukrywać się oddział Mariana Bernaciaka ps. Orlik”. Podporucznik rezerwy Wojska Polskiego, Marian Bernaciak, był członkiem Związku Walki Zbrojnej – Armii Krajowej (ZWZ-AK), a następnie dowódcą oddziału partyzanckiego Armii Krajowej oraz Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” (WiN) na Lubelszczyźnie.

Komunistyczne dokumenty

To właśnie ten „donos” stał się pretekstem. Dokumenty nie wskazują, by w Wąwolnicy faktycznie

doszło do starcia z podziemiem. W protokole nie ma ani słowa o tym, z kim rzekomo strzelali się ubęcy.

W protokole Komisji Administracji i Bezpieczeństwa Krajowej Rady Narodowej z dnia 24 maja 1946 r. zapisano, że 2 maja około godziny 13 do Wąwolnicy przyjechało 25 funkcjonariuszy. Ludność, widząc zbrojny oddział, zaczęła uciekać w stronę tzw. Zarzecza. „Na terenie Zarzecza funkcjonariusze UB wbiegli na podwórze Leszczyńskiego Wacława. Domownicy zostali spędzeni do mieszkania z zakazem opuszczania go. Zamknięci słyszeli strzelaninę, wybuchy granatów. Po chwili wyskoczyli przez okno z płonącego domu. Okoliczni mieszkańcy spieszący do pożaru nie zostali dopuszczeni do akcji ratowniczej”.

Po godz. 15 do Wąwolnicy przybył kolejny oddział ubeków, którzy „rozbiegłszy się po miasteczku, palili zabudowania bądź przy pomocy pocisków zapalających, bądź też granatów, albo też używając do podpalenia zapalek”.

„Spalenia osady dokonały władze Urzędu Bezpieczeństwa. Podpalano pociskami zapalającymi, oblewano benzyną. Zjechało 15 jednostek straży pożarnej, ale nie pozwolono na gaszenie pożaru i ratowanie dobytku” – wspominał ówczesny proboszcz Wąwolnicy, ks. Józef Gorajek, w latach 80.

Straty materialne oszacowano na ponad 75 milionów 316 tysięcy ówczesnych złotych. Odszkodowania nigdy mieszkańcom nie wypłacono.

Zdjęcie karnego spalenia Wąwolnicy z 2 maja 1946 r. wykonane przez Johna Vachona. Wystawa w Wąwolnicy

Historyczne fotografie

Świadkiem tragedii Wąwolnicy został amerykański fotograf John Vachon, który w 1946 r. podróżował po zniszczonej wojną Polsce. Przyjechał tu w ramach misji UNRRA – United Nations Relief and Rehabilitation Administration, międzynarodowej organizacji powołanej w Waszyngtonie, aby nieść pomoc krajom spustoszo- nym przez wojnę. W maju, jadąc w stronę Lublina, zobaczył dym unoszący się nad jedną z miejscowości. Zatrzymał się po przeciwnej stronie wsi niż pacyfikujący funkcjonariusze.

„Okolo 4:30 zobaczyliśmy przed sobą wielką kolumnę dymu, jakby z płonącego szybu naftowego. Kiedy się zbliżyliśmy, przekonaliśmy się, że to płonie wieś. Chciałbym móc opisać Ci ten [widok], ale wiem, że nigdy nie zdołam. Nic nigdy nie sprawiło mi takiego wewnętrznego bólu, jak to...” – pisał.

„Pobiegłem z aparatem, zrobiłem kilka długich ujęć (obiektywem z długą ogniskową – przyp. DN), ognia, ludzi, ale nie śmiałem podejść bliżej, żeby sportretować ich z bliska – pisał John Vachon do żony w 1946 r. – Poza jednym wyjątkiem: dziewczynka, której twarzy nigdy nie zapomnę, siedziała na stosie poduszek, płacząc i tuląc małą dziecko. Zrobiłem zdjęcie i wtedy ona spojrzała na mnie, przestała płakać, powiedziała coś po polsku i pięknie się uśmiechnęła”.

Zafalszowane fakty

W raporcie specjalnej komisji powołanej przez do zbadania sprawy spalenia Wąwolnicy oszczerczo obarczono winą jedną z „leśnych band”. Przez kolejne dekady władza komunistyczna robiła wszystko, by pamięć o spaleniu Wąwolnicy zniknęła. Mieszkańców spotykały szykany i represje, a o wydarzeniach z 1946 r. obowiązywało milczenie.

„Płonąca Wąwolnica to symbol wprowadzonego w Polsce komunizmu, obraz bezwzględności ludzi zaślepionych ideologią, którzy nie widzą i widzieć nie chcą człowieka, jego przyrodzonej godności i jego przyrodzonych praw, z prawem do wolności na czele. Kto nie z nami, ten niech ginie, niech płonie, niech cierpi” – napisał prezes IPN Jarosław Szarek w liście do uczestników jednej z upamiętniających tę tragedię uroczystości.

Unikatowe zdjęcia, dzięki uprzejmości córki Johna Vachona, trafiły do Polski. Promowane przez Instytut Pamięci Narodowej można było zobaczyć podczas kilku uroczystości patriotycznych. Część z nich można obejrzeć na stronie IPN.

DOROTA NIEDŹWIECKA

Promocja albumu

Kronikarz i świadek historii

Na pytania prowadzącego dr. Kamila Borkowskiego i publiczności odpowiadał Janusz Wolniak

W Centrum Historii Zajezdnia 22 sierpnia odbyła się promocja albumu Janusza Wolnika „Symbole dolnośląskiej Solidarności w 45-lecie Związku”. Przystawiając zebranym postać autora dr Wojciech Kucharski określił redaktora dolnośląskiej Solidarności jako kronikarza i świadka historii. Sam autor w rozmowie z Kamilem Borkowskim opowiadał o swojej przygodzie z fotografowaniem. Obecne, drugie już wydanie albumu stanowi poszerzoną wersję wydawnictwa sprzed 5 lat. Znajduje się tam zatem zapis najnowszych 5 lat działalności Regionu Dolny Śląsk – trudny czas pandemii, pomoc dla Ukrainy oraz codzienne działania związkowców.

MR Spotkanie odbyło się w Centrum Historii Zajezdnia

FOT. DOROTA I ANDRZEJ NIEDŹWIECCY

Neratov – miejsce, do którego się wraca

Neratov w Górach Orlickich, blisko polsko-czeskiej granicy, nieopodal Spalonej i Długopola-Zdroju, to miejsce magiczne. Byłem tam kilka razy – prywatnie i z telewizyjną kamerą. I kilka razy wracałem. Dlaczego? Pewnie z powodu wznoszącego się na wzgórzu nad wioską barokowego kościoła.

Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z połowy XVI stulecia – w dawnych zapiskach mowa jest o zamieszkujących osadę szklarzach „o niemiecko brzmiących nazwiskach”. Historia tak sprawiła, że teren ów – znany z czasem jako Sudetenland – do końca ostatniej wojny zasiedlali Niemcy sudeccy, zaś wieś nosiła nazwę Baernwald (Niedźwiedzi Las). Dziś po dawnych mieszkańcach pozostało jeno kilka budynków, malowniczy cmentarz z kaplicą i górujący nad wsią, wspomniany na wstępie, barokowy kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny.

sen, w którym objawiła mu się Najświętsza Pani. Pod wpływem tego sennego widzenia proboszcz polecił wyrzeźbić figurkę Matki Bożej, a że najbliższą miejscowością był Neratov, to właśnie w tamtejszej kapliczce, 15 sierpnia 1661 roku, umieszczono figurę Maryi. I wówczas zaczęły się cuda, odnotowane w kronikach parafialnych: po uzdrowieniu miejscowej chłopki ruszyła istna lawina – w sumie 1400 uzdrowień i 6 tysięcy wysłuchanych prośb pielgrzymów. Cuda przypisywano łaskami słynącej figurce oraz wodzie z pobliskiego źródła. Pojawiało się coraz więcej pątników, a zatem

no spory barokowy kościół, mający wysokość 20 metrów i długość 49 metrów. Niepotwierdzona legenda głosi, iż plany tej świątyni wyszły spod ręki znakomitego włoskiego artysty – maestro Giovanniego Battisty Alliprandiego. Później dodać miano efektowne, rokokowe schody (znajdujące się ponoć do dziś w zamku Skalka). Wieś rozrosła się i z czasem zamieszkiwało ją już ok. 3,5 tys. osób. Przy okazji taka mała ciekawostka: kościół cechuje nietypowa orientacja północno-południowa budowli. Wejście główne i fasada są od strony południowej, zaś prezbiterium od północy. To nie jest przypadek – dzięki temu w dni świąteczne promienie słońca oświetlają tabernakulum dokładnie w południe, dodając miejscu atmosferę mistycyzmu.

I tak to wszystko trwało do 8 maja 1945 roku, gdy zakończyła się oficjalnie wojna w Europie, niemniej tutaj trwała do 11 maja, ponieważ dowództwo niemieckie nie podporządkowało się rozkazom Berlina o kapitulacji. 10 maja do Neratova wkroczyli Sowieci. Tak się złożyło, że jeden z żołdaków (nieco pijany, co nikogo nie powinno dziwić) wystrzelił pocisk w dach kościoła i – mimo pospolitego ruszenia miejscowych – świątynia spłonęła. Jakiś czas potem wysiedlono stąd dawnych mieszkańców. Teren zdziczał i porósł lasem. Pewnego dnia, a były to lata osiemdziesiąte minionego stulecia, trafił tu potajemnie wyświęcony na kapłana ks. Josef Suchar. Oficjalnie był elektromonterem opiekującym się grupą pionierów. Nieoficjalnie i prawdziwie – katolickim księdzem, ewangelizującym młodzież, takim „wujkiem, jak nasz papież lub ks. Aleksander Zienkiewicz. Ksiądz Josef zakochał się w tym miejscu i postanowił, że jeśli Czechy odzyskają w końcu niepodległość, poprosi swego zwierzchnika, by pozwolił mu tu stworzyć parafię. I tak się stało. Po aksamitnej rewolucji biskup Otczenaszek podarował mu do opieki kilka parafii i kościołów, w tym ten w Neratovie. Warunkiem odbudowy świątyni było jednak ponowne zasiedlenie nieistniejącej wioski. Najpierw osiedliły się tu dwie rodziny, potem były następne i wkrótce nowi mieszkańcy podnieśli świątynię z gruzów. Powstało „Stowarzyszenie Neratov”, którego motto brzmi: „Odbudowujemy

Kościół pw. Wniebowzięcia NMP w Neratovie

pielgrzymkowe miejsce pojednania, przywracamy życie do wysiedlonego regionu i dajemy dom ludziom niepełnosprawnym i opuszczonym dzieciom”. Kościół z zewnątrz od-

światło zawsze wpada do wnętrza. Można tu wejść przez całą dobę, zaś świątynia pełni nie tylko funkcję sakralną, ale jest także miejscem koncertów i wydarzeń kulturalnych.

Wnętrze kościoła

zyskał dawny, barokowy, wygląd. W środku jest bardzo surowy, jak tak zwana trwała ruina, co ma podkreślać pełne cierpienia jego dzieje i historię mieszkańców wioski. Sklepienie przykryto szklanym dachem w kształcie krzyża, przez który

Warto też dodać, że od roku 1990 powróciła do Neratova tradycja pielgrzymek.

To miejsce koniecznie trzeba odwiedzić, do czego szanownych czytelników gorąco namawiam.

MARCIN BRADKE

Powojenne zniszczenia

Widok kościoła z oddali

W XVII wieku Baernwald (od tej pory będę pisał Neratov) stał się nagle miejscem kultu. Jak do tego doszło? Ano, w pobliskich Rokitnicach spłonął kościół. Załamany tym faktem miejscowy proboszcz miał

w roku 1668 w miejscu kapliczki wzniesiono niewielki kościółek. Ale i on okazał się za mały. Do Neratova przybywały tłumy z Czech, Śląska i Austrii, więc w latach 1723–1733 na pobliskim wzgórzu wybudowa-

Pożegnania

Drogiemu Koledze Piotrowi Kałęce
wieloletniemu, wybitnemu działaczowi uczelnianej Solidarności
wyraży głębokiego współczucia i żalu
z powodu śmierci ukochanej

Mamy

składają
Przyjaciele z Solidarności Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

Głębokie wyrazy współczucia Mamie i Rodzeństwu z powodu śmierci Syna

ś. † P.

Roberta Puczko

składa Stowarzyszenie Niezłomni.

Głębokie wyrazy współczucia rodzinie zmarłej

ś. † P.

Grażyny Zakrawacz

składają koleżanki i koledzy z Organizacji Związkowej NSZZ „Solidarność”
McCain Poland sp. z o.o Chociwel

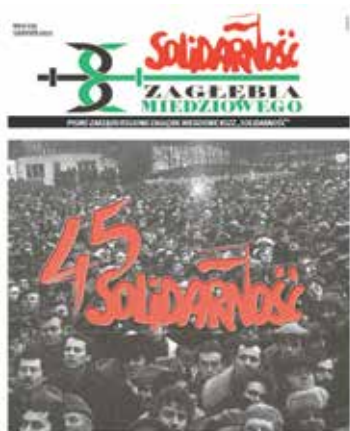
PRZEGLĄD PRASY ZWIĄZKOWEJ

„TYGODNIK SOLIDARNOŚĆ”

Najważniejszym tematem w 31. numerze Tysola jest 45. rocznica powstania Związku. Na ten temat możemy przeczytać wywiad z przewodniczącym NSZZ „Solidarność” Piotrem Dudą, który przeprowadziła Barbara Michałowska. Piotr Duda mówił: – Pamiętajmy, że od samego początku Solidarność opierała się na dwóch filarach. Z jednej strony była ruchem wolnościowym opartym na wartościach chrześcijańskich, który walczył o wolność, demokrację. Z drugiej – związkiem zawodowym, który reprezentuje pracowników w zakładach pracy. Dzięki temu przy wszystkich naszych działaniach wiemy, jaki mamy cel. A jest nim godność polskich pracowników. Po 1989 r. wielu zapomniało, że demokracja i gospodarka rynkowa nie rozwiążą automatycznie problemów pracowniczych. Wtedy potrzebne było silne wsparcie państwa dla pracowników, a tego zabrakło. Tygodnik przypomina też sprawę niechlebnego napisu na Stoczni Gdańskiej, który związkowcy odpisali. Wśród tych, którzy wówczas byli za to wzywani przed prokuraturę, był m.in. przewodniczący dolnośląskiej Solidarności Kazimierz Kimso. O tej sprawie czytamy: – Pół godziny – tyle trwało odpisowywanie z bramy numer 2 Stoczni Gdańskiej za pomocą tarczy elektrycznej liter „im. Lenina”. Nie mogliśmy już na to codziennie patrzeć i przekomarzać się z urzędnikami, że raz zaskłaniamy, raz odkrywamy. Było to wszystko bez sensu. Jak widać, Lenin nie jest wieczny i mam nadzieję, że już nigdy nie powróci – powiedział wówczas Piotr Duda. Działacze „S” usunęli też metalowy Order Sztandaru Pracy, a następnie odśpiewali hymn narodowy. Wszystko działo się w sierpniu 2012 r., kilka miesięcy po tym, gdy miasto Gdańsk postanowiło w miejscu dotychczasowego napisu „Stocznia Gdańska S.A” powiesić napis „Stocznia Gdańska im. Lenina”, a na bramę wrócił metalowy Order Sztandaru Pracy.

SOLIDARNOŚĆ ZAGŁĘBIA MIEDZIOWEGO

W numerze 8 miesięcznika Regionu Zagłębia Miedziowego oprócz rocznicowych wspomnień mamy artykuł o antyzwiązkowym działaniu kierownictwa zakładu w Jaworze pt. „Solidarność w Mercedes-Benz Jawor walczy o prawa pracowników”. W tekście czytamy: – Zarząd Regionu Zagłębia Miedziowe NSZZ „Solidarność” przeprowadził przed siedzibą Mercedes Benz Manufacturing Poland w Jaworze akcję promocyjno-informacyjną skierowaną do pracowników zakładu. Celem wydarzenia było przedstawienie działalności nowo powstałej organizacji zakładowej NSZZ „Solidarność”, zarejestrowanej w maju oraz zachęcenie do poznawania praw pracowniczych i możliwości wsparcia oferowanego przez związek. Mimo legalnego charakteru akcji ochrona firmy próbowała uniemożliwić jej przeprowadzenie, wzywając policję.

Funkcjonariusze potwierdzili jednak, że zgromadzenie jest zgodne z prawem. Wielu pracowników chętnie odbierało ulotki i deklaracje członkowskie, choć część odmawiała w obawie przed represjami. Kilka dni później, 29 lipca, Zarząd Regionu wydał stanowisko, stanowczo protestując przeciwko łamaniu praw związkowych w jaworskim zakładzie. Wskazano sprzeczność między deklaracjami koncernu Mercedes Benz o poszanowaniu praw pracowniczych a realnymi działaniami kierownictwa w Jaworze, które utrudniają funkcjonowanie organizacji związkowej.

INTERNETOWY BIULETYN INFORMACYJNY SOLIDARNOŚCI GDAŃSKIEJ

W numerze 37 z września br. IBIS informuje o sytuacji w zakładach pracy w Regionie Gdańskim, o których mówiono na zebraniu zarządu regionu. Czytamy: – Tomasz Muszyński, przewodniczący Krajowej Sekcji Drzewiarzy NSZZ „Solidarność” i przewodniczący „S” w DOVISTA Polska poinformował o wejściu związku w spór zbiorowy w fabrykach firmy DOVISTA Polska. Powodem jest brak dialogu i nieszanowanie przez krajowy zarząd związkowych postulatów, zgłaszanych do regulaminu pracy od jesieni 2024 r. Właścicielem Grupy VELUX oraz Grupy DOVISTA jest duński VKR Holding AS. Krzysztof Pałasz, przewodniczący KZ NSZZ „S” w Baltic Hub Container Terminal, przedstawił sytuację w największym bałtyckim terminalu kontenerowym, a Karol Guzikiewicz w Grupie Przemysłowej Baltic, do której należy Stocznia Gdańska. Związkowcy z NSZZ Zarząd Regionu Gdańskiego NSZZ „Solidarność” musieli sięgnąć po strajk ostrzegawczy 29 sierpnia br. i wystosowali alarmujący list otwarty adresowany do prezydenta RP Karola Nawrockiego i do premiera Donalda Tuska. Podczas obrad poinformowano też, że nowym przewodniczącym NSZZ „S” KM NSZZ „S” w Zakładach Farmaceutycznych Polpharma SA w Starogardzie Gdańskim został Bartosz Klein, zastępując wieloletniego przewodniczącego organizacji związkowej w Polpharmie Leszka Świeczkowskiego.

OPRACOWAŁ JW

Wydarzenia w obiektywie

FOT. JANUSZ WOLNIAK

Narodziny Solidarności na Dolnym Śląsku

26 sierpnia 2025 r. w Refektarzu Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu odbyło się spotkanie z okazji wydania książki „Narodziny Solidarności na Dolnym Śląsku” pod redakcją dr. Łukasza Kamińskiego i dr. Grzegorza Waligóry. Oprócz nich wzięli w niej udział dr hab. Kamil Dworaczek i Łukasz Sołtysik. Pierwszy tom nowej popularnonaukowej serii „Solidarność na Dolnym Śląsku” wydawanej przez Oddział IPN we Wrocławiu i Ossolineum poświęcony jest wydarzeniu przełomowemu w powojennej historii Polski – strajkom z sierpnia 1980 r.

FOT. JANUSZ WOLNIAK

XXXIV Forum Ekonomiczne w Karpaczu

Tegoroczna edycja Forum Ekonomicznego przebiegała pod hasłem „Czas transformacji – jaka będzie Europa przyszłości?”. Wydarzenie zgromadziło ponad 6000 gości z 60 krajów świata – wśród nich przedstawiciele rządów, samorządów, świata biznesu, nauki, organizacji pozarządowych i mediów. W trakcie forum odbyło ponad 500 spotkań dyskusyjnych, w tym także konferencja prasowa i panel zorganizowany przez NSZZ „Solidarność” (więcej na str. 19).

FOT. JANUSZ WOLNIAK

Święto Ceramiki w Bolesławcu

Parada „Glinoludów” (ludzi pomalowanych gliną) odbywa się w Bolesławcu podczas Bolesławieckiego Święta Ceramiki, organizowana przez Teatr „Glina Da”. Wydarzenie, znane również jako „Parada z Miłości do Gliny” lub Gliniada, polega na tym, że uczestnicy malują się naturalną, kosmetyczną gliną i przechodzą w barwnym korowodzie ulicami miasta, łącząc się z innymi wydarzeniami festiwalowymi. Tegoroczne 31. Święto Ceramiki zgromadziło jak zwykle wiele tysięcy gości z Polski i zagranicy.

opr. jw

HUMOR

Czy jak mam prawo jazdy kategorii C, to mogę jeździć autobusem?

– Może pan. Pod warunkiem, że kupi pan bilet.

○○○○

– Kto to jest turysta?

– Człowiek, który jedzie setki kilometrów po to, żeby zrobić sobie zdjęcie obok własnego samochodu.

○○○○

– Jakie spodnie nosi brukarz?

– Do kostek.

○○○○

Rozmawia dwóch pracowników.

– Ten nasz nowy kierownik to jakiś tępą jest, wiesz?

– A dlaczego?

– Już trzy razy dzisiaj pytał się mnie dlaczego nic nie robię.

○○○○

Nowy kierownik żeby się przypodobać w pierwszy dzień na spotkaniu z załogą przedstawia plan pracy:

– W poniedziałek będziemy odpoczywać po weekendzie.

– We wtorek będziemy się przygotowywać do pracy.

– W środę popracujemy.

– W czwartek odpoczniemy po środzie.

– W piątek przygotowujemy się do weekendu.

I zadowolony z siebie na koniec:

– Czy są jakieś pytania?

Z załogi ktoś się odzywa:

– Jak długo będziemy tak zapieprzać?

○○○○

Przychodzi pracownica do gabinetu szefa i mówi:

– Proszę mi wybaczyć, ale nie dostałam wypłaty.

A on na to:

– Wybaczam pani.

○○○○

Szef wchodzi do pomieszczenia i przedzierając się przez kłęby dymu, wrzeszczy:

– Ile razy mówiłem, żeby nie palić w pracy?!

Na co jeden z pracowników, plując na podłogę:

– A kto tu pracuje?

○○○○

Na bank napadają bandyci i nakazują personelowi:

– Wszyscy na podłogę! Nie ruszać się!

Urzednicy położyli się na podłodze w milczeniu. Tylko stary kasjer szeptem zwrócił uwagę młodej koleżance:

– Niech się pani położy w jakiejś przyzwoitszej pozycji. To napad, a nie piknik w lesie!

HUMOR ZESZYTÓW SZKOLNYCH

Boryna był teściem żony syna Antka Hanki.

Górnik pogtaskał konia po głowie i cicho zarżał.

Kaptani egipscy wywoływali podstępem zaćmienie Słońca.

Przyczyną sporu było nakręcenie zegara przez Gerwazego, który zardzewiały stał w sieni.

Na podstawie utworów Kochanowskiego wiemy, że z jednej strony był przywiązany do Urszulki, a z drugiej do lipy.

Do ludowości w balladach Mickiewicza zaliczamy nie tylko pojawienie się rusałki, ale i również jęki chłopa pod jaworem.

Razem z Robinsonem na wyspie pasty się kozy.

„Encyklopedia morza” przedstawia nam życie ryb, wodorostów, płetwonurków i innych gadów.

Wzruszyło mnie spotkanie Odysa z jego wiernym psem Argosem, który na woń swojego pana zaraz zdecht.

Największą wakacyjną przygodę miałem w krzakach z jeleniem.

Z CYKLU: MISTRZOWIE BHP

○○○○

Przychodzi pracownica do gabinetu szefa i mówi:

– Proszę mi wybaczyć, ale nie dostałam wypłaty.

A on na to:

– Wybaczam pani.

○○○○

Szef wchodzi do pomieszczenia i przedzierając się przez kłęby dymu, wrzeszczy:

– Ile razy mówiłem, żeby nie palić w pracy?!

Na co jeden z pracowników, plując na podłogę:

– A kto tu pracuje?

○○○○

Na bank napadają bandyci i nakazują personelowi:

– Wszyscy na podłogę! Nie ruszać się!

Urzednicy położyli się na podłodze w milczeniu. Tylko stary kasjer szeptem zwrócił uwagę młodej koleżance:

– Niech się pani położy w jakiejś przyzwoitszej pozycji. To napad, a nie piknik w lesie!

SUDOKU nr 76

Celem jest wypełnienie diagramu 9 × 9 w taki sposób, aby w każdym wierszu, w każdej kolumnie i w każdym z 9 pogrubionych kwadratów 3 × 3 (zwanymi „blokami” lub „podkwadratami”) znalazło się po jednej cyfrze od 1 do 9.

4					9			2
							8	6
			8			9		
5		9	7		8	2		
		2	3		5	7		
		8	1		6	5		4
		5			4			
3	7							
6			5					3

Jako rozwiązanie proszę podać cyfry z wyróżnionej kolumny. Wśród osób, które do 14 października 2025 r. nadesłały mailem na adres: redakcja.wroc@solidarnosc.org.pl lub pocztą prawidłowe rozwiązanie, rozlosujemy nagrodę książkową. W tytule maila proszę wpisać *Sudoku nr 76*.

Dziękujemy za nadesłane rozwiązania sudoku z poprzedniego numeru gazety. Książkę wylosowała pani Justyna z Chojnowa. Gratulujemy. Nagrodę wysłamy pocztą.